

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διεθνές Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο
γιὰ τὰ 100 χρόνια
τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία

Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία ἐν πορείᾳ
στὴν «ἄυλη πραγματικότητα»
τῆς ὑστερης νεωτερικότητας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ἀθήνα

Μητροπολιτικὸς Ἱερὸς Ναός, 11 Ὀκτωβρίου 2023
Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, 12-14 Ὀκτωβρίου 2023

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος

Μακ. Αρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. Ἱερώνυμος Β΄

Ἀντιπρόεδρος

Σεβ. Μητρ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος

Μέλη

Σεβ. Μητρ. Κορίνθου κ. Διονύσιος

Σεβ. Μητρ. Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Παντελεήμων

Σεβ. Μητρ. Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Γεώργιος

Σεβ. Μητρ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἱερώνυμος

Σεβ. Μητρ. Περιστερίου κ. Γρηγόριος

Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ὠρεῶν κ. Φιλόθεος

Γραμματέας

Ἀλέξανδρος Κατσιάρας,
Διευθυντῆς Συντάξεως περ. Θεολογία

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ περιοδικοῦ
γιὰ τὴν περίοδο 2023-2024:

Σεβ. Μητρ. Κεφαλληνίας κ. Δημήτριος

Σεβ. Μητρ. Κρήνης κ. Κύριλλος,

Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.

Νικόλαος Μαγγιῶρος, *Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.*

Δημήτριος Μόσχος, *Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.*

Χρυσόστομος Σταμούλης, *Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.*

Ἀπόστολος Κραλίδης, *Καθηγητῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.*

Χρῆστος Καραγιάννης, *Ἄν. Καθηγητῆς*

Θεολογικῆς Σχολῆς Ε.Κ.Π.Α.

Θεολογώντας στον κόσμο τῆς μηχανῆς

Με ἀφορμὴ τῆ συμπλήρωση 100 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἴδρυση καὶ τῆ συνεχῆ κυκλοφορία τοῦ ἐπιστημονικοῦ περιοδικοῦ *Θεολογία*, ἡ Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διοργανώνει Διεθνὲς Ἐπιστημονικὸ Συνέδριο μὲ τίτλο: «Ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία ἐν πορείᾳ στὴν “ἄυλη πραγματικότητα” τῆς ὑστερης νεωτερικότητος», μὲ τὴ συμμετοχὴ διακεκριμένων ὁμιλητῶν ἀπὸ ὅλο τὸν ὀρθόδοξο, καὶ ὄχι μόνον, κόσμον.

Ἡ Θεολογία συνήθως περιγράφεται ὡς ὁ καρπὸς τῆς διαρκοῦς ἐργηγορσεως καὶ τῆς μακρᾶς πάλης τῆς Ἐκκλησίας ἔναντι συγκεκριμένων αἰρετικῶν προκλήσεων καὶ ἀποκλίσεων. Ἐπιχειρεῖ νὰ ἐρμηνεύσει, ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἐν ἐκάστη ἐποχῇ, τὴν πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως ἐκδηλούμενη θεία Ἀποκάλυψη ὡς σωτηριώδη ἀλήθεια γιὰ σύνολη τὴν κτίση.

Ἡ ἀπώθηση τοῦ Θεοῦ στὸ ὑπερέραν καὶ ἡ ὑποβάθμιση τοῦ ὑπεραισθητοῦ κόσμου, κατ' ἐξοχὴν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους (Διαφωτισμός), ἄφησε μετέωρο τὸν αἰσθητὸ κόσμον, μὲ συνέπεια τὴ σύγχρονη ρευστότητα, καθ' ὅτι ὁ κόσμος αὐτὸς δὲν εἶναι αὐτοδημιούργητος. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ἄβυσσο τῆς ρευστότητας ἀναζητώντας ἔρεισμα στὴ «μηχανοποίηση».

Οἱ ἐπιστημονικὲς ἐξελίξεις, ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος, ἡ ψηφιακὴ πραγματικότητα, ἡ βιοτεχνολογία μὲ τὶς διαρκῶς προστιθέμενες ἐφαρμογὲς καὶ δυνατότητές τους φαίνεται ὅτι ἀνακαθορίζουν τὶς ἀνθρωπολογικὲς καὶ κοσμολογικὲς ἀντιλήψεις καὶ παραμέτρους.

Ἔχει ἤδη ἀνατεῖλει ἡ ἐποχὴ τοῦ μετα-σύμπαντος (metaverse), πού «ὑπόσχεται» τὴν ἀποδόμηση καὶ κατάργηση τῶν φυσικῶν περιορισμῶν τοῦ χωροχρόνου. Ἡ «ἐπαυξημένη» πραγματικότητα, ὁ εἰκονικὸς κόσμος, τὰ τεχνητὰ περιβάλλοντα ἀποδιαρθρώνουν, ἀπειλοῦν καὶ ὑποκαθιστοῦν μαζικὰ τὸ φυσικὸ καὶ κοινωνικὸ περιβάλλον.

Ἡ ἀνθρωπότητα ὁμως δείχνει ἀνυποψίαστη γιὰ τὸ μεταφυσικὸ ὑπόβαθρο τῆς τεχνολογίας ἐν γένει καὶ τὶς βαθύτερες προεκτάσεις τῶν παρενεργειῶν της. Τὸ ὅλο ζήτημα τὸ περιορίζει σὲ ἐπίπεδο χρήσης. Ἀλλὰ ἡ ὀρθὴ χρῆση τῆς τεχνολογίας δὲν ἀγγίζει τὸ μεταφυσικὸ ὑπόβαθρό της καὶ βεβαίως δὲν λύνει τὸ πρόβλημα, διότι ποιά εἶναι ἡ καλὴ χρῆση ἐνὸς ὄπλου; Ἐπιπλέον, «μεταπτωτικά» δὲν μπορούμε νὰ μιλάμε γιὰ «οὐδετερότητα» τῆς τεχνικῆς οὔτε νὰ ἐλπίζουμε στὴν ἀποκλειστικὰ καλὴ χρῆση της, καθότι ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἀναμάρτητος.

Στὴ διήγηση τῆς *Γενέσεως*, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο προσεγγίζει ἡ ἀνθρωπότητα τὸ ξύλο τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν (*Γεν.* 2, 17: «ἀπὸ

δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ· ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε»), φανερώνει ὅτι ἀντιλαμβάνεται τὶς δυνατότητες ὁλόκληρης τῆς κτίσης ὑπερτιμημένα καὶ ἐξωπραγματικά. Τὸ συγκεκριμένο «δένδρο» στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀπαράτηρο. Ἔπρεπε πρῶτα νὰ μεταβάλλει ἡ ἀνθρωπότητα τὴν ἀντίληψή της περὶ Θεοῦ, γιὰ νὰ ἀποκτήσει τὸ δένδρο μιὰ οἶονεὶ ὑπόσταση. Προηγεῖται, δηλαδή, ἡ ἀλλαγὴ τῆς σχέσης μὲ τὸν Θεό, ἀκολουθεῖ ἡ θέαση τοῦ δένδρου, ἡ παρατήρησή του, ἡ συζήτηση πάνω στὶς δυνατότητές του, καὶ μετὰ ἡ χρῆση – ἡ βρώση τῶν καρπῶν του. Πρῶτα ἀλλάζει ἡ περὶ Θεοῦ ἀντίληψη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔπεται ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἀντίληψής του ἀπέναντι στὴν κτίση, τὴν ὕλη καὶ τὸ σῶμα. Μὲ ἄλλα λόγια, σὲ πρῶτο στάδιο ὁ ἀνθρώπος μετέβαλε τὴν ἀντίληψή του περὶ Θεοῦ, σὲ δεύτερο στάδιο δοκίμασε τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου καὶ μετὰ ἀντιλήφθηκε ὅτι εἶναι γυμνός. Εἶδε τὸ σῶμα του γυμνὸ γιὰ πρώτη φορά. Πρὶν δοκιμάσει τὸν καρπὸ, πρὶν χρησιμοποιήσει τὸ «εἰδέναι καλὸν καὶ πονηρόν», δὲν εἶχε ἐμπειρία τῆς γυμνότητάς του.

Δὲν γνωρίζουμε ἀκριβῶς πῶς θὰ ἦταν ἡ ἀνθρωπότητα, ἐὰν ὁ ἀνθρώπος χρησιμοποιοῦσε τὴν ἐλευθερία του διαφορετικά. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας κάνουν ὀρισμένες ἐνδιαφέρουσες νύξεις, εἶναι ὅμως γεγονὸς ὅτι ἔκτοτε ἡ ἀνθρωπότητα εἰσῆλθε στὴ φάση ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποία κάθε ἐπιλογή της ἐξ ὀρισμοῦ ἐνέχει αὐτὴ τὴ διπολικότητα τῆς ἐμπειρίας τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ παράλληλα στὴ φάση ποὺ ἡ τεχνολογία εἶναι ἀναπόφευκτη.

Ἡ οὐσία αὐτῆς τῆς πρωταρχικῆς ἀλλοτριώσεως ἦταν ἡ εἴσοδος τῆς ἀνθρωπότητας στὸ φάσμα τῆς αὐτοαναφορικότητας, μὲ συνέπειες σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα, καὶ κυρίως σ' ἐκεῖνο τοῦ θανάτου. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἀλλοτριώσεως-αὐτοαναφορικότητας, ὁ ἀνθρώπος δὲν μπόρεσε νὰ λάβει τὴν ἀπαιτούμενη ἀπόσταση ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του, ὥστε νὰ συνειδητοποιήσει ὅτι ἡ λύτρωσή του ἀπὸ τὸν φαῦλο κύκλο τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ἐμπειρίας τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ δὲν ἔγκειται στὴν προσπάθειά του νὰ ἀναιρέσει ὁ ἴδιος, ἀπ' εὐθείας, τὶς συνέπειες τῆς ἐπιλογῆς του καθ' αὐτές, ἀλλὰ στὴν ἐπανεύρεση τῆς πρωταρχικῆς σχέσεώς του μὲ τὸν Θεό.

Ὁ ἀνθρώπος εἶχε πλέον εἰσέλθει στὸ πεδίο τῆς ἐπιβίωσης, μὲ τὴ γυμνότητά του νὰ στέκεται ἀπειλητικὴ καὶ ἀποκαλυπτικὴ. Προσπάθησε νὰ τὴν ἀντιμετωπίσει ἐργαλειακά, περιστασιακά, ράβοντας φύλλα. Ἀλλὰ ἀπέφευγε νὰ μπεῖ στὴν οὐσία τοῦ προβλήματός του, ποὺ εἶναι ἡ αὐτοαναφορικότητά του.

Ὁ Θεὸς γνωρίζει αὐτὴν τὴ νέα, παρείσακτη πραγματικότητα, τὴν ἀποκαλύπτει, ἀλλὰ δὲν προβαίνει στὴ «δαιμονοποίησή» της – ἀπε-

ναντίας, ἀμέσως τὴν ὀριοθετεῖ: ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου (Γεν. 3, 19)· καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν Κύριος ὁ Θεὸς ... ἐργάζεσθαι τὴν γῆν (Γεν. 3, 23). Ἀργότερα μάλιστα, θὰ δώσει καὶ «τεχνικὲς ὁδηγίες» γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς Κιβωτοῦ τοῦ Νῶε καὶ τῆς Κιβωτοῦ τῆς Διαθήκης, δηλαδὴ θὰ δωρήσει στὸν ἄνθρωπο τὴ γνώση καὶ τὶς ἱκανότητες, ἀλλὰ μαζί με αὐτὲς καὶ τὸ ὄριο, τὴν κατεύθυνση ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσει. Παρ' ὅλα αὐτά, ὁ ἄνθρωπος ἔφτιαξε τὸν Πύργο τῆς Βαβέλ...

Ἀπὸ τὴν ἀρχή, ὁ Θεὸς ἀναγγέλλει τὸν ἐρχομό, τὴν ἀποστολὴ κάποιου, ὁ ὁποῖος θὰ τηρήσει τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφως καὶ ὁ ὄφης θὰ τοῦ τηρήσει τὴν πτέρναν (Γεν. 3, 15). Ἀναζητᾶ τὴ σύναψη μιᾶς σχέσης με τὸν ἄνθρωπο σὲ ἐπίπεδο ὄντολογικό, προκειμένου νὰ ὑπάρχει ἡ ἀνθρώπινη κατάφαση στὴν Ἐνανθρώπηση, στὴν ἐπανόρθωση καὶ θέωση τῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Αὐτὴν τὴν ἀποστολὴ φέρει εἰς πέρας ὁ Χριστός. Στὸ μεσοδιάστημα μεταξὺ ἱστορίας καὶ ἐσχάτων ἡ πλειοψηφία τῆς ἀνθρωπότητας θὰ ἐπιμένει στὴν ἐργαλειακὴ ἀντιμετώπιση ὄχι μόνο τῶν ἐκάστοτε ἀναπόφευκτων πρακτικῶν ἀναγκῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ὄντολογικῶν «ἀναγκῶν», δηλαδὴ τῆς ὄντολογικῆς τῆς προοπτικῆς. Μιὰ ἄλλη μικρὴ μερίδα (ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα Χριστοῦ) ἐπιλέγει τὴ ριζικὴ ἀντιμετώπιση τῶν συνειπειῶν διὰ τῆς προσέγγισης τῆς αἰτίας ποὺ τὶς προκάλεσε, καὶ ἡ ὁποία συμπυκνώνεται στό: «ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς» (Ματθ. 6, 33-34), φέροντας ὡς παράδειγμα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, ποὺ δὲν «ἐργάζονται» γιὰ τὴν τροφή ἢ γιὰ τὴν ἐνδυμασία τους, κι ὅμως ὁ Θεὸς μεριμνᾷ γι' αὐτά. Ἐαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῶ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δυσκολεύεται νὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ τεχνολογία στὴν οὐσία τῆς εἶναι κάτι διαφορετικὸ ἀπὸ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὴ χρήση τους. Ὅμως, φιλόσοφοι καὶ ἐπιστήμονες ἔχουν μιλήσει κι ἔχουν ἐπισημάνει αὐτὴ τὴ διαφορὰ. Ὁ Martin Heidegger (*Die Frage nach der Technik*, 1954) ἐδῶ καὶ δεκαετίες ἔχει προειδοποιήσει ὅτι: «ἡ οὐσία τῆς τεχνολογίας κατὰ κανένα τρόπο δὲν εἶναι κάτι τὸ τεχνικό». Ἡ τεχνικὴ, ὅπως σημειώνει ὁ Σπ. Κυριαζόπουλος (*Ἡ καταγωγὴ τοῦ τεχνικοῦ πνεύματος*, 1965, σ. 15): «δὲν ἐμφανίζεται εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὡς ιδιότης ἀπλῶς καὶ μόνον τοῦ τεχνίτου, ἀλλ' εἶναι ἡ στάσις τοῦ ἀνθρώπου ἐντὸς τοῦ κόσμου [...]. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ τεχνικὴ ἀπλῶς τὸ σύνολον τῶν μηχανικῶν ἀντικειμένων, ἀλλ' ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου δημιουργοῦνται τὰ σύγχρονα προβλήματα καὶ ἡ μέθοδος τῆς λύσεώς των καὶ ἀπὸ

τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἢ προϋπόθεσις τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας. Ἴδου διατί ὁ λόγος περὶ τεχνικῆς δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ πράγματα ἀλλ' εἰς τὸν ἄνθρωπον· δὲν εἶναι λόγος περὶ τεχνικοῦ ἔργου, ἀλλὰ περὶ τεχνικοῦ πνεύματος». Ἐπομένως, τὰ τεχνολογικὰ ἐπιτεύγματα ἐνσαρκώνουν τὸ «τεχνικὸ πνεῦμα», ἀποτελοῦν συνέπεια καὶ ἔκφρασή του, ἀλλὰ δὲν ταυτίζονται μὲ αὐτό.

Πρέπει νὰ σκεφθοῦμε τὸ αὐτονόητο: ὅτι καμμία τεχνολογικὴ καινοτομία καὶ ἐξέλιξη δὲν εἶναι οὐδέτερη. Κάθε καινούργια τεχνολογία ἀνατρέπει τὴν προηγούμενη τάξη τῶν πραγμάτων. Δὲν ἔχει σημασία πῶς χρησιμοποιοῦμε ἓνα καινούριο μέσο. Ἀκόμα καὶ ἡ λεγόμενη «καλὴ» χρῆση του, ἀνατρέπει τὴν ἀντίληψη τοῦ κόσμου, ποὺ εἴχαμε μέχρι ἐκείνη τῆ στιγμῆ. Ἡ συνείδησή μας, ἡ συμπεριφορά μας, ἡ σκέψη μας προσαρμόζονται στὶς δυνατότητες καὶ συνηθίζουν στὶς εὐκολίες ποὺ μᾶς παρέχει.

Θὰ μπορούσε νὰ πεῖ κάποιος ὅτι ἡ βαθύτερη καὶ λανθάνουσα λειτουργία τῆς τεχνολογίας εἶναι νὰ κρύβει καὶ νὰ κρύβεται. Ἡ οὐσία τῆς ἀναφέρεται στὸν σκοπὸ ποὺ ἐνέχει τὸ ἐργαλεῖο. Κάθε ἐργαλεῖο ἐμπεριέχει ἓνα σκοπὸ ποὺ ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴν ἀνάγκη γιὰ μιὰ λειτουργία. Καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἐργαλείου ὑπάρχει πέρα ἀπὸ τὴ χρῆση του. Ἡ ἐστίαση στὴ χρῆση ἀπομακρύνει τὴ συζήτηση ἀπὸ τὴν οὐσία τῆς τεχνολογίας, ποὺ ὀρίζεται ἀπὸ τὴ στάση τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸν Θεὸ καὶ τὴ φύση. Ἡ χρῆση δὲν ἐξαγιάζει τὸν σκοπὸ, ὅπως ὁ σκοπὸς δὲν ἐξαγιάζει τὸ ἐργαλεῖο (ἢ τὸ μέσον). Ἡ τεχνικὴ ὡς στάση ζωῆς δὲν εἶναι ἀπλῶς ἐπακόλουθο, ἀλλὰ καὶ παράγοντας μιᾶς ἄλλης ἀντίληψης περὶ ἀνθρωπότητας, κόσμου καὶ Θεοῦ.

Ἡ «τεχνολογικοποίηση» τοῦ ἀνθρώπινου βίου εἶναι πλέον καθολικὴ καὶ λαμβάνει διαστάσεις σωτηριολογικές, ὑπαρξιακές, ὄντολογικές. Ἡ πίστη στὴν τεχνολογικὴ πρόοδο καὶ ἡ διευκόλυνση ποὺ αὐτὴ παρέχει λαμβάνουν στὸ ἐδῶ καὶ τώρα διαστάσεις μεσσιανικοῦ χαρακτήρα, ἀποδυναμώνοντας καὶ ὑποσκάπτοντας κάθε παραδοσιακὴ ἔκφραση θρησκευτικότητας. Μὲ βάση τὰ προαναφερθέντα, προκύπτει ἓνα κρίσιμο ἐρώτημα: Κατὰ πόσον ἀλλοιώνεται ἡ θεολογικὴ μας ταυτότητα καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας συνείδηση ἀπὸ τὴ μεσολάβηση τῆς τεχνολογίας;

Μία ἀπὸ τὶς ἀντινομίες τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ ἔγκειται στὸ ὅτι ἀφ' ἑνὸς εἶναι ὑλιστικὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου προβάλλει ἓνα ἄυλο, εἰκονικὸ μοντέλο ζωῆς. Κατὰ βάθος ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς, ἀποδεσμευόμενος ἀπὸ τὴν ὕλη, ἐξαυλούμενος, ὑποτιμᾷ τὴν ὕλη σὲ τέτοιο βαθμὸ, ὥστε νὰ διερωτᾶται κανεὶς μήπως ἡ Σάρκωση καθίσταται «ἄνευ νοήματος» καὶ ἡ κατὰ Χριστὸν μεταμόρφωση τῆς ὕλης ἀνέφικτη.

Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν περίπλοκων ζητημάτων, ἡ Ὁρθόδοξη Θεολογία μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι οἱ ἀντινομίες δὲν θὰ ἀρθοῦν ἐντὸς τῆς ἱστορίας οὔτε ἐκ τῆς ἱστορίας. Αὐτὴ ἡ διακήρυξη ἔχει ὄντολογικὴ ἀξία. Ἡ Θεολογία δὲν ὑπάρχει γιὰ νὰ κατηγορεῖ, νὰ ἐπιτίθεται, ἀλλὰ γιὰ νὰ διακρίνει τὰ ὅρια τῶν ὄντων, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Τερτυλλιανός (*Ad Nationes, De carne Christi*, κ.ά.). Ἀκόμα καὶ τὰ ζιζάνια ἀφήνει νὰ ἀναπτύσσονται ἀνάμεσα στὶς ὑγιεῖς φύτρες. Σήμερα, καλεῖται νὰ ὀριοθετήσῃ κριτικὰ τὶς προϋποθέσεις τοῦ τεχνικοῦ πνεύματος ὡς στάσης ζωῆς, ποὺ ἀναζητεῖ τὴ λύτρωση στὸ κτιστό, καὶ νὰ ἀναγγεῖλει μίᾳ αὐθεντικῇ πρότασιν ζωῆς σὲ ἕναν πλανήτη ποὺ κινδυνεύει μὲ ὀλοκληρωτικὴ καταστροφή. Καὶ ὁ θεολογικὸς λόγος τῆς Ἐκκλησίας καλεῖται, γιὰ ἀκόμη μίᾳ φορὰ, νὰ περισώσει καὶ νὰ ἀναδείξῃ τὴν ἀξία τῆς ὕλης καὶ τοῦ σώματος, «ὕπὲρ ὧν» ὁ Χριστὸς ἐτέχθη, «ἀπέθανε» (Ῥωμ. 5, 8) καὶ Ἀνέστη, ὀριοθετώντας τὴ ζωηφόρο ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Ἀλέξανδρος Ἰω. Κατσιάρας
Διευθυντῆς Συντάξεως περ. Θεολογία

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Συνεδρίου θὰ ἀπευθύνουν χαιρετισμό
Προκαθήμενοι καὶ Ἐκπρόσωποι
Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ὁ «Μικρὸς Βυζαντινὸς Χορὸς» τῆς Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Ἱεροφαιτῶν Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτου Κωνσταντίνου Πολίτη, θὰ ψάλει τὸ «Ἄξιόν ἐστι», σὲ διαφορετικὴ γλῶσσα ἀνὰ στίχο, κατὰ τὴν εἴσοδο τῶν ἐπισήμων στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀθηνῶν.

*Στὸ ἐξώφυλλο: Λεπτομέρεια ἀπὸ εἰκαστικὴ δημιουργία
τοῦ Χρήστου Παπανικολάου. Τὸ ἔργο θὰ ἀποκαλυφθεῖ
κατὰ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου,
τὴν Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου 2023,
στὸ Ἀμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας.*

Τετάρτη 11 Ὀκτωβρίου
Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν

Τελετὴ Ἑναρξῆς*

Κήρυξη τῆς Ἑναρξῆς τῶν Ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου
ἀπὸ

τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη
κ. Βαρθολομαῖο.

Ἡ Α.Ε. ἡ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας
Κατερίνα Σακελλαροπούλου
καὶ

ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος Β΄

θὰ ἀπευθύνουν χαιρετισμὸ

παρουσία

Προκαθημένων, Ἐκπροσώπων
Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν,
τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
Πολιτικῶν, Δικαστικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Κεντρικὴ διάλεξη:

Χρυσόστομος Σταμούλης (Καθηγητῆς Α.Π.Θ.)
Ἀπὸ τὸν ὑλικὸ στὸν ἄυλο κόσμο: Πῶς φθάσαμε ὡς ἐδῶ;

Συντονίζει ὁ Ἀλέξανδρος Κατσιάρας,
Γραμματέας τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου

18.30-19.00

19.00-19.30

* Λόγω τοῦ περιορισμένου χώρου, στὴν Τελετὴ Ἑναρξῆς θὰ παραστοῦν μόνον ὅσοι ἔχουν λάβει ὀνομαστικὴ πρόσκληση. Στὶς ἐπόμενες συνεδρίες (12-14 Ὀκτωβρίου), ποὺ θὰ γίνουν στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, ἡ εἴσοδος εἶναι ἐλεύθερη.

Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλικώτας)

Α΄ Συνεδρία:
Διαβάζοντας και ἐρμηνεύοντας
τὴν Πατερικὴ Παράδοση στὶς μέρες μας

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρο. Σύρου κ. Δωρόθεος &
Καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Κορναράκης

- 09.30-09.50** **Μιλτιάδης Κωνσταντίνου**
(Ὁμότιμος Καθηγητὴς, Α.Π.Θ.)
*Ἡ ἐνότητα Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης ὡς προ-
ϋπόθεση ὀρθόδοξης ἐρμηνευτικῆς τῆς Βίβλου:
Παραδοσιακὴ καὶ σύγχρονη Ἑρμηνευτικὴ σὲ διάλογο*
- 09.50-10.10** **π. Sergio Mainoldi**
(Διδάσκων, Università di Salerno)
*Ἡ Πατερικὴ θεολογία ἔναντι τοῦ Γνωστικισμοῦ ὡς
ἐρμηνευτικὸ κλειδί γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ σύγχρονου
μετανθρωπισμοῦ*
- 10.10-10.30** Συζήτηση
- 10.30-10.50** **Paul L. Gavrilyuk**
(Καθηγητὴς, St. Tomas University, Minnesota)
*Τρεῖς ἐπαναπροσεγγίσεις τῆς πατερικῆς θεολογίας
κατὰ τὸν 20ὸ αἰ.: Φλωρόφσκυ, Λόσσκυ καὶ Σμέμαν*
- 10.50-11.10** **Paul Ladouceur**
(Διδάσκων, University of Toronto)
*Πατερικὴ παράδοση καὶ παραδοσιαρχία στὴ
σύγχρονη Ὀρθοδοξία*
- 11.10-11.30** Συζήτηση
- 11.30-12.00 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Β΄ Συνεδρία:
Ἡ Ὀρθόδοξη Θεολογία καὶ Ἐκκλησία
ἀπέναντι στὶς προκλήσεις τῆς Ἱστορίας:
προδικάζει τὸ παρελθὸν τὸ μέλλον;

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Νέας Ἰωνίας κ. Γαβριήλ &
Ὁμότιμος Καθηγητὴς Γεώργιος Μαρτζέλος

Δημήτριος Ν. Μόσχος (Καθηγητὴς, Ε.Κ.Π.Α.) <i>Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία στὸ πνευματικὸ τοπίο τῆς μετανεωτερικότητας</i>	12.00-12.20
Edward Siecienski (Καθηγητὴς, Stockton University) <i>Ἡ Ἱστορία τῶν Δογμάτων ὡς οἰκουμενικὸ μέλημα</i>	12.20-12.40
Βασίλειος Ν. Μακρίδης (Καθηγητὴς, Universität Erfurt) <i>Ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανισμὸς μεταξὺ Νεωτερικότητας καὶ Μετανεωτερικότητας: Κριτικὴ ἐπισκόπηση ἐνὸς πολὺπλευρου θέματος</i>	12.40-13.00
Συζήτηση	13.00-13.30

13.30-15.00 Διάλειμμα γιὰ γεῦμα

Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλικώτας)

Γ΄ Συνεδρία:
Ἡ Ὀρθόδοξη Θεολογία σήμερα

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Ἰλίου κ. Ἀθηναγόρας &
Καθηγητῆς Νικόλαος Μαγγιώρος

15.00-15.20	Elias Assaad Kattan
(Καθηγητῆς, Münster Universität)
<i>Ὀρθόδοξη θεολογία καὶ φιλοσοφικὴ ἐρμηνευτικὴ:
μιὰ σχέση προβληματικὴ;</i>
15.20-15.40	Χαράλαμπος Βέντης
(Αναπληρωτῆς Καθηγητῆς, Ε.Κ.Π.Α.)
<i>Ὀρθοδοξία καὶ ἀναστοχαστικὴ σκέψη:
ἓνα ἀπόκρημνο μὰ ἐφικτὸ θεολογικὸ τόλμημα</i>
15.40-16.00	Στυλιανὸς Τσομπανίδης
(Καθηγητῆς, Α.Π.Θ.)
<i>Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς σάρκωσης: Ἡ συμβολὴ
τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας στὴν οἰκουμενικὴ πορεία
γιὰ μιὰ δίκαιη καὶ βιώσιμη κοινωνία</i>
16.00-16.30	Συζήτηση

16.30-17.00 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Δ΄ Συνεδρία:
Ἡ Θεία Λατρεία
στὴν ἐποχὴ τῆς ψηφιακῆς πραγματικότητας

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Κίτρους κ. Γεώργιος &
Καθηγητῆς Παναγιώτης Σκαλτσῆς

Basilius Groen (Ὁμότιμος Καθηγητῆς, Universität Graz) <i>Διαδραστικὸ δίκτυο 2.0 καὶ ἡ «κάτωθεν λατρεία»</i>	17.00-17.20
Πανιερ. Ἐπίσκοπος Δυτ. Ἀμερικῆς, κ. Μάξιμος (Καθηγητῆς, Θεολογικὴ Σχολὴ Τιμίου Σταυροῦ, Βοστώνη) <i>Εἰκονικὴ ἐπικοινωνία καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ὑπαρξῆς</i>	17.20-17.40
π. Στέφανος Αλεξόπουλος (Αναπληρωτῆς Καθηγητῆς, Catholic University of America) <i>Ἡ θεία λατρεία μεταξὺ θεολογίας, εὐσέβειας καὶ ψηφιακῆς πραγματικότητας: μερικές σκέψεις καὶ προβληματισμοὶ</i>	17.40-18.00
Συζήτηση	18.00-18.30

Μουσικὴ Ἐκδήλωση
γιὰ τὰ 100 χρόνια τοῦ περ. Θεολογία καὶ τῆ 15ετῆ Διακονία
τῆς Α.Μ. ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου Β΄

«Γιὰ τὴν Οἰκουμένη»

Συναυλία μὲ ἔργα γιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα,
χορωδία καὶ τενόρο,
γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα καὶ τενόρο

19.30

(Αἴθουσα
Ἀ.Τριάντη)

Πέμπτη 12 Ὀκτωβρίου
(Αΐθουσα Ἀλεξάνδρα Τριάντη)

«Γιὰ τὴν Οἰκουμένη»

Στὴ μουσικὴ ἐκδήλωση θὰ ἐκτελεστοῦν τραγούδια ἀπὸ τὸν πλοῦτο τῆς ἑλληνικῆς παράδοσης, σὲ διασκευὴ τοῦ Εὐάγγελου Γιαμούρη γιὰ συμφωνικὴ ὀρχήστρα, χορωδία καὶ τενόρο. Πρόκειται γιὰ μίαν ἰδιαίτερη μουσικὴ σύζευξη τῆς δημοτικῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς μὲ τὸν συμφωνικὸ ἦχο, ἀλλὰ καὶ μὲ μουσικὰ παραδοσιακὰ ὄργανα καὶ ἄλλων ἡπείρων, καθὼς καὶ μὲ ἄλλες μουσικὲς ἐπιρροές. Τὰ τραγούδια αὐτά, ποὺ θὰ παρουσιαστοῦν σὲ πρώτη παγκόσμια ἐκτέλεση, ἔχουν σκοπὸ νὰ ἀναδείξουν τὴ μουσικὴ οἰκουμενικότητα τοῦ παραδοσιακοῦ ἑλληνικοῦ μέλους, οἱ ρίζες τοῦ ὁποῖου ἀνάγονται στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ μουσικὴ.

Στὴν ἐκδήλωση ἐπίσης θὰ ἀκουστοῦν ἔργα γιὰ σόλο πιάνο, καθὼς καὶ ἔργα γιὰ ὀρχήστρα καὶ τενόρο.

Σολίστ:

ὁ τενόρος Εὐάγγελος Γιαμούρης

Διεύθυνση Ὀρχήστρας: Εὐστάθιος Ἀρβανίτης

Special Guests:

ὁ σολίστ πιάνου Alain Lefèvre
καὶ ὁ τενόρος Vittorio Grigolo

Εἰδικὴ συμμετοχή: Awn Maarouf

Συμπράττουν οἱ ὀρχήστρες:

Academica Orchestra
Eutechnian Ecumenical Orchestra
Underground Orchestra

μὲ τὶς μεικτὲς χορωδίες:

Χορωδία «Ambitus» Λεοντείου Σχολῆς Νέας Σμύρνης,
ὑπὸ τὴ διδασκαλία Κατερίνας Βασιλικοῦ
Χορωδία Δήμου Κηφισιάς,
ὑπὸ τὴ διδασκαλία Θανάση Ἀρβανίτη

Φιλικὴ συμμετοχή:

Βασίλης Κονταξῆς (Σκηνοθέτης)
Μαρβίνα Πιτυχούτη (Ἡθοποιός, ἐκπαιδευτικὸς Θεάτρου)

Παρασκευή 13 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Ε΄ Συνεδρία:
Ένας καινούργιος «ψηφιακός» κόσμος:
ποῦ εἶναι τὸ καλὰ λίαν; (I)

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Νέας Σμύρνης κ. Συμεών &
Καθηγητῆς Ἐμμανουὴλ Καραγεωργούδης

Σεβ. Μητρ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου
κ. Ἱερόθεος

Ὁ θεολογικὸς λόγος ἀνάμεσα
στὴν ἄυλη πραγματικότητα καὶ τὸν ὕλισμὸ

09.30-09.50

Κωνσταντῖνος Πέτσιος

(Καθηγητῆς, Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων)

Ἡ θέαση τοῦ κόσμου ὡς ὕπαρ:
πρὸς μιὰ νέα μετα-φυσική;

09.50-10.10

π. Brandon Gallaher

(Αναπληρωτῆς Καθηγητῆς, Exeter University)

Θεανθρωπισμὸς καὶ ἀνθρωποθεϊσμός:
Μιὰ Ὁρθόδοξη ἀπάντηση στὸν μετανθρωπισμὸ

10.10-10.30

Συζήτηση

10.30-11.00

11.00-11.30 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Παρασκευή 13 Οκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλικώτας)

Στ' Συνεδρία:
Τό «κατ' εικόνα» στην εποχή τής τεχνητής νοημοσύνης
και τής ψηφιακής τεχνολογίας

Προεδρείο: Σεβ. Μητρ. Κεφαλληνίας κ. Δημήτριος &
Αναπληρωτής Καθηγητής Νικόλαος Ξιώνης

11.30-11.50	Παναγιώτης Χριστιᾶς
(Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κύπρου)
<i>Ίσχύς, τεχνητή νοημοσύνη και ἀπόφαση</i>
11.50-12.10	Τέλης Τύμπας
(Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.)
<i>Τεχνολογία, Καπιταλισμός, Ίστορία:
Ὁ ἀσίγαστος πόθος μιᾶς τεχνητῆς νοημοσύνης,
τὰ συσσωρευόμενα πάθη τῶν πλασμάτων
τῆς φύσης</i>
12.10-12.30	Συζήτηση
12.30-12.50	Χαράλαμπος Τσέκερης
(Ἐρευνητής Β', Ε.Κ.Κ.Ε.)
<i>Ὁ ἀνθρώπινος ἑαυτὸς στὴ δίνη
τῆς ψηφιακῆς πραγματικότητας</i>
12.50-13.10	Mariyan Stoyadinov
(Αναπληρωτής Καθηγητής, University of Veliko Tarnovo)
<i>Τεχνολογία και ἀλλοτρίωση</i>
13.10-13.30	Συζήτηση

13.30-15.00 Διάλειμμα για γεῦμα

Παρασκευή 13 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Ζ΄ Συνεδρία:
Ἐκκλησιολογικὲς προκλήσεις τοῦ μετανεωτερικοῦ κόσμου

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Λαρίσης κ. Ἱερώνυμος &
Ὁμότιμος Καθηγητῆς Βλάσιος Φειδᾶς

π. Cyril Hovorun (Καθηγητῆς, Stockholms universitet) <i>Πρόταση γιὰ μιὰ Ἐκκλησιολογία τοῦ μέλλοντος</i>	15.00-15.20
π. Radu Bordeianu (Αναπληρωτῆς Καθηγητῆς, Duquesne University) <i>Ἐκκλησιολογία τῆς ἐνορίας στὴν ψηφιακὴ ἐποχὴ</i>	15.20-15.40
Συζήτηση	15.40-16.00
David Heith-Stade (Διδάσκων, Universität Wien) <i>Πέρα ἀπ' τὴν Αὐτοκεφαλία: Πρότυπα τοπικῆς ἐκκλησίας στὴν κανονικὴ παράδοση γιὰ τὴ μετανεωτερικὴ ἐποχὴ</i>	16.00-16.20
Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος (Καθηγητῆς, Ε.Κ.Π.Α.) <i>Ἡ ἐξω-κοσμικὴ φανέρωση μιᾶς ἄυλης πραγματικότητας στὴν ἔνυλη καὶ ἄυλη μετα-νεωτερικότητα</i>	16.20-16.40
Συζήτηση	16.40-17.00

17.00-17.30 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Παρασκευή 13 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλικώτας)

Η΄ Συνεδρία:
Ένας καινούργιος «ψηφιακός» κόσμος:
ποῦ εἶναι τὸ καλὰ λίαν; (II)

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Λαγκαδά κ. Πλάτων &
Καθηγητῆς Ἀπόστολος Κραλίδης

17.30-17.50	Χρῆστος Τερέζης
(πρ. Καθηγητῆς, Πανεπιστήμιο Πατρῶν)
<i>Ὅροι ἀνάγνωσης τῶν ἀλλοτριωτικῶν παρεμβάσεων
τῆς σύγχρονης τεχνολογίας στὸν προσωπικὸ
καὶ στὸν συλλογικὸ βίον κατὰ τὸν Jean Francois Lyotard</i>
17.50-18.10	Σεβ. Μητροπολίτης Κρήνης κ. Κύριλλος
(Καθηγητῆς, Ε.Κ.Π.Α.)
<i>Εἰκονικὴ καὶ ψηφιακὴ πραγματικότητα
στὶς ἄλλες θρησκείες</i>
18.10-18.30	Συζήτηση
18.30-18.50	Στέφανος Ζαφειρίου
(Καθηγητῆς, Imperial College, London)
<i>Σκέψεις πάνω στὶς Μεταφυσικὲς,
Φιλοσοφικὲς καὶ Θεολογικὲς καταβολὲς
τῆς Τεχνητῆς Νοημοσύνης</i>
18.50-19.10	Καλλιόπη Ρηγοπούλου
(Ὁμότιμη Καθηγήτρια, Ε.Κ.Π.Α.)
<i>Τέχνη, τεχνολογία καὶ εἰκόνα</i>
19.10-19.30	Συζήτηση

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Ειδική Διάλεξη

Προεδρείο: Καθηγήτρια Κίρκη Κεφαλέα

π. Νικόλαος Λουδοβίκος
(Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων)
*Ὁ Τεχνο-πίθηκος καὶ ἡ Ἀλήθεια:
εἶναι δυνατὴ μιὰ σύγχρονη ἐρμηνευτικὴ
τῆς Ὀρθόδοξης Θεολογίας;*

09.15-09.45

Συζήτηση

09.45-09.55

10.00-14.00 Ἀνακρινώσεις σὲ Παράλληλες Συνεδρίες
(Βλ. τὸ Πρόγραμμα τῶν Ἀνακρινώσεων στὴ σελ. 23 κ.έ.)

14.00-15.30 Διάλειμμα γιὰ γεῦμα

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Θ΄ Συνεδρία:
Πίστη και ἐπιστήμη:
ἐπαναπροσεγγίσεις και ἀναπροσδιορισμοὶ

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρο. Μάνης κ. Χρυσόστομος &
Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς Χρῆστος Καραγιάννης

15.30-15.50	Gayle Woloschak
(Καθηγήτρια, Zygon Center for Religion and Science)
<i>Πίστη, ἐπιστήμη και μυστήριο
στὴν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία</i>
15.50-16.10	Χρῆστος Δ. Χριστοδούλου
(Ἐπίκουρος Καθηγητῆς, Ε.Μ.Π.)
<i>Εἶναι ἡ ἐπιστήμη οὐδέτερη;</i>
16.10-16.30	Βασίλης Καραποστόλης
(Ὁμότιμος Καθηγητῆς Ε.Κ.Π.Α.)
<i>Ὅταν ἡ συνείδηση δελεάζεται ἀπὸ τὴν ὄραση</i>
16.30-17.00	Συζήτηση

17.00-17.30 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
(Αμφιθέατρο Νίκος Σκαλκώτας)

Ι΄ Συνεδρία:
Ἡ θεολογία μπροστὰ στὰ ὄντολογικὰ
καὶ ἠθικὰ διλήμματα τῆς τεχνολογίας

Προεδρεῖο: Σεβ. Μητρ. Μαρωνείας κ. Παντελεήμων &
Ἀναπληρώτρια Καθηγήτρια Βασιλική Σταθοκώστα

Θεοφάνης Τάσης (Διδάσκων, Alpen-Andria Universität) <i>Τεχνητὴ νοημοσύνη καὶ ἀνθρώπινες ἀξίες</i>	17.30-17.50
Σταυρούλα Τσινόρεμα (Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κρήτης) <i>Υπάρχουν καὶ γιατί πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἠθικὰ ὅρια στὴ χρήση τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιτευγμάτων καὶ τῶν τεχνολογιῶν;</i>	17.50-18.10
Συζήτηση	18.10-18.30
Δημήτρης Μπεκριδάκης (ΜΑ Θρησκευολογίας, Ε.Κ.Π.Α.) <i>Deus ex machina: Θρησκεία καὶ Θεολογία στὴν ἐποχὴ τοῦ Deus Technologicus</i>	18.30-18.50
Ζαμπία Ἀγριμάκη (Δρ Νεοελ. Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης) <i>Πέρα ἀπὸ τὴν καλὴ καὶ τὴν κακὴ χρήση: Ἡ «αὐτοεκπληρούμενη προφητεία» (;) τῶν ἀφηγήσεων ἐπιστημονικῆς φαντασίας</i>	18.50-19.10
Συζήτηση	19.10-19.30
Πέρασ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου μὲ καταληκτῆρια τοποθέτηση ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ὁρεῶν κ. Φιλόθεο	19.30

07.00-10.30

Θεία Λειτουργία

στόν

Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Ἀθηνῶν

Μετά τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας θὰ ὑπάρξει ξενάγηση
γιὰ τοὺς ὁμιλητὲς τοῦ συνεδρίου
στὸ Κειμηλιαρχεῖο τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀθηνῶν
ἀπὸ τὸν πρωτοπρεσβύτερο Θωμᾶ Συνοδινὸ

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Α΄, 10.15-12.00)

Πρόγραμμα Παράλληλων Συνεδριῶν

Πρόεδρος: Jelisei Heikkilä
Δρ Θεολογίας

Αΐθουσα MS 3.2

Θεόφιλος Ἀμπατζίδης (Δρ Θεολογίας) 10.15-10.35
*Τὸ αἶτημα τῆς ἀνθρώπινης ἀναβάθμισης
ὡς πρόκληση τῆς Χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας*

Ἀχιλλέας Π. Δελλόπουλος (Δρ Θεολογίας) 10.35-10.55
*Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ὄχι ὡς μετα-ἄνθρωπος
ἀλλὰ ὡς κατὰ φύσιν ἄνθρωπος ἐν Χριστῷ:
Ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογίας*

Δημήτριος Κ. Χοῖλοῦς (Δρ Θεολογίας) 10.55-11.15
*«Δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον,
οὗ ἔσται ἡ κεφαλὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ»:* Τεχνητὴ
Νοημοσύνη καὶ πρόσωπο:
ἐξέλιξη ἢ ὕβρις;

Γεώργιος Κουννούσης (Ε.ΔΙ.Π., 11.15-11.35
Θεολογικὴ Σχολὴ Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου)
*Ὁ νεωτερικὸς ἄνθρωπος στὴν ψηφιακὴ ἐποχὴ:
ἀνώνυμο ἄτομο ἢ ἐπώνυμο πρόσωπο;*

Συζήτηση 11.35-12.00

Πρόεδρος: Νικόλαος Ἐμμ. Τζιράκης
Ὁμότιμος Καθηγητὴς Ε.Κ.Π.Α.

Αΐθουσα MS 3.3

Παναγιώτης Θωμᾶ (Δρ Θεολογίας) 10.15-10.35
*Ἀπὸ τὸ ἄυλο τῆς διαμεσολαβημένης ἐπικοινωνίας
στὴν ψυχοσωματικὴ μέθεξι.
Νύξεις γιὰ τὴ σημαντικότητα τῆς ἐνσάρκωσης
στὸν σύγχρονο πολιτισμὸ*

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Α΄, 10.15-12.00)

- 10.35-10.55 Διονύσιος Σκλήρης (Δρ Ἑλληνικῶν Σπουδῶν)
*Συνείδηση, σωματικότητα καὶ νοημοσύνη
στὴν ἐποχὴ τοῦ Διαδικτύου τῶν πραγμάτων
καὶ τῶν σωμάτων*
- 10.55-11.15 Ἰωάννης Κουτσοσίμος (Δρ Θεολογίας)
*Ὁ χρόνος τοῦ ἀνθρώπου, ὁ «τόπος»
τοῦ Θεανθρώπου*
- 11.15-11.35 Σπυρίδων-Ἰωάννης Βουγιουκλάκης (Δρ Θεολογίας)
*Ἡ Τεχνητὴ Νοημοσύνη ἀπέναντι στὴν ὀρθόδοξη
προσέγγιση τῆς ἔννοιας τοῦ προσώπου*
- 11.35-12.00 Συζήτηση

Αἴθουσα MS 3.4

Πρόεδρος: π. Ἀρίσταρχος Γκρέκας
Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Ε.Κ.Π.Α

- 10.15-10.35 Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος (Καθηγητῆς, Α.Π.Θ.)
*Πολλαπλὴ Νεωτερικότητα;
Ὑστέρη Νεωτερικότητα ἢ Μετανεωτερικότητα;
Κοινωνιολογικὲς καὶ θεολογικὲς ἀμφισημίες*
- 10.35-10.55 Κερασένια Σ. Παπαλεξίου (Ε.ΔΙ.Π, Ε.Κ.Π.Α.)
*Ἡ ἔντεχνος σοφία τῆς Ἀθηνᾶς στὸν μῦθο
τοῦ Προμηθεᾶ vs τεχνικὸ πνεῦμα
τῆς ὕστερης νεωτερικότητας*
- 10.55-11.15 Κωνσταντῖνος Σιδῶμος (Δρ Ἱατρικῆς)
*Τεχνολογίες τοῦ μέλλοντος καὶ οἱ ἐπιδράσεις τους
στὴν κοινωνία καὶ τὴν ἀνθρώπινη συμπεριφορὰ*
- 11.15-11.35 Ἰωάννης Ευδάκης (Δρ Θεολογίας)
*Ἡ ψηφιακὴ θρησκεία: Ἡ θρησκεία στοὺς
νεομυθολογικοὺς κόσμους τῶν βιντεοπαιχνιδιῶν*
- 11.35-12.00 Συζήτηση

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Α΄, 10.15-12.00)

Πρόεδρος: Ἀθανάσιος Καψάλης
Καθηγητῆς Α.Ε.Α.Α.

Αἴθουσα MS II

Βασίλειος Τσίγκος (Καθηγητῆς, Α.Π.Θ.) <i>Ὁ ἄνθρωπος ὡς «ὄλον» στὴν ὀρθόδοξη θεολογία καὶ ζωὴ (ἀπάντηση στὶς προκλήσεις τῆς ψηφιακῆς ἐποχῆς)</i>	10.15-10.35
Βασίλειος Δ. Χριστοδουλάκης (Δρ Νομικῆς) <i>Γενετικὰ σχεδιασμένη σωτηρία;</i>	10.35-10.55
Μαρία Παζάρσκη (Ε.ΔΙ.Π., Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν) <i>Ὁ ἄνθρωπος ὡς δημιουργημα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Τεχνητὴ Νοημοσύνη</i>	10.55-11.15
Σταῦρος Φωτίου (Καθηγητῆς, Πανεπιστήμιο Κύπρου) <i>Μία ἐκκλησιακὴ δυστοπία: τὸ ἐνδεχόμενο μιᾶς ψηφιακῆς ἐκκλησίας</i>	11.15-11.35
Συζήτηση	11.35-12.00

Πρόεδρος: Ἀθανάσιος Β. Γλᾶρος
Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς Ε.Κ.Π.Α.

Ἀμφιθέατρο
Νίκος Σκαλκώτας

Γεώργιος Στείρης (Καθηγητῆς, Ε.Κ.Π.Α.) <i>Οἱ ἀνθρωπολογικὲς προκλήσεις τοῦ μετανθρωπισμοῦ</i>	10.30-10.50
Ἰωάννης Μαστρογεωργίου (Εἰδ. Γραμ. Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμοῦ, Προεδρία τῆς Κυβέρνησης) <i>Τεχνητὴ νοημοσύνη καὶ Ἄνθρωπος, μιὰ ἀπόπειρα κατανόησης</i>	10.50-11.10

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Β΄ 12.30-14.00)

11.10-11.30 Δημήτριος Ὀρφανίδης (Πρόεδρος Ἐφετών Αθηνῶν)
*Homo sapiens ἢ cyborg sapiens; Τέταρτη Βιομηχανική ἢ
Πρώτη Βιοτεχνολογική «Ἐπανάσταση»; ἀποσαφήνιση
μιᾶς νέας μυθολογίας*

11.30-12.00 Συζήτηση

12.00-12.30 Διάλειμμα γιὰ καφέ

Ἀμφιθέατρο
Νίκος Σκαλκώτας

Πρόεδρος: Γεώργιος Ν. Φίλιας
Καθηγητῆς Ε.Κ.Π.Α.

12.30-12.50 Σεβ. Μητρ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς
κ. Νικόλαος
*Τεχνητὴ Νοημοσύνη (ChatGPT):
Βιοηθικοὶ καὶ θεολογικοὶ προβληματισμοὶ*

12.50-13.10 Κωνσταντῖνος Ἰ. Μπελέζος (Καθηγητῆς, Ε.Κ.Π.Α.)
*Συζητώντας μὲ μιὰ μηχανὴ τεχνητῆς νοημοσύνης περὶ
Ὁρθοδόξου Θεολογίας*

13.10-13.30 Ἀπόστολος Β. Νικολαΐδης (Ὁμότιμος Καθηγητῆς
Ε.Κ.Π.Α.)
*Ἡ σύγχρονη τεχνολογία
ὡς θρησκευτικὸ ὑποκατάστατο*

13.30-14.00 Συζήτηση

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (B´ 12.30-14.00)

Πρόεδρος: π. Δημήτριος Μπαθρέλλος
Ἐπισκέπτης Καθηγητής, Emory University

Αἴθουσα MS 3.2

Ἀντώνης Λ. Σμυρναῖος (Καθηγητής, Πανεπιστήμιο
Θεσσαλίας)

12.30-12.50

*Ἐπιστημονικὸ φαντασιακὸ καὶ Ὀρθόδοξη
Θεολογία: σύγκλιση, συνοδοιπορία ἢ ἀντίστιξη;*

π. Ἀμφιλόχιος Μήλτος (Δρ Ἱστορίας καὶ Θεολογίας)
*Ἡ πραγμάτωση τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἐποχὴ
τῆς ἄυλης πραγματικότητας*

12.50-13.10

Τριαντάφυλλος Μπολτέτσος (Δρ Θεολογίας)
*Ἡ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας
στὴν ὕστερη νεωτερικότητα*

13.10-13.30

Μάκης Ἀνδρονόπουλος

(Δημοσιογράφος-Συγγραφέας)

*Ἡ ἀθέατη πλευρὰ τῆς τεχνολογίας στὸν δημόσιο
χῶρο καὶ ἡ συσκότιση τῆς δημοκρατίας. Ὁ ρόλος τῆς
Ἐκκλησίας στὴν ἐποχὴ τῆς Τεχνητῆς Νοημοσύνης*

13.30-13.50

Συζήτηση

13.50-14.00

Πρόεδρος: π. Παντελεήμων Τσορμπατζόγλου
Δρ Βυζαντινολογίας

Αἴθουσα MS 3.3

Πέτρος Ἀ. Παναγιωτόπουλος

(Ἐπίκουρος Καθηγητής, Α.Π.Θ.)

*Θεολογικοὶ καὶ φιλοσοφικοὶ προβληματισμοὶ
γιὰ τὴ χρήση ψηφιακῶν τεχνολογιῶν
στὸ ἐνοριακὸ περιβάλλον*

12.30-12.50

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Β΄ 12.30-14.00)

- 12.50-13.10 **Ἀντώνης Τουλούμης** (Δρ Ἀρχιτεκτονικῆς) -
Κατερίνα Μιχαλοπούλου (Δρ Ἀρχιτεκτονικῆς)
*Ἡ Ὀρθόδοξη λατρευτικὴ ἐμπειρία:
Συνάντηση τῆς χωρικῆς καὶ χρονικῆς διάστασης
τῆς σωματικότητας μετὰ τὴν αὐτὴν πραγματικότητα*
- 13.10-13.30 **Βικτωρία Παντερῆ** (Δρ Θεολογίας)
*Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν κεκοιμημένων στὴν εἰκονικὴ-
ψηφιακὴ ζωὴ ὡς «ψυχοσωματικὴ Ἀνάσταση»*
- 13.30-14.00 Συζήτηση

Αἴθουσα MS 3.4

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριαζῆς
Δρ Ἱατρικῆς

- 12.30-12.50 **Γεώργιος Δ. Παναγόπουλος** (Καθηγητῆς, Ἀνωτάτη
Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν)
*Ρωσικὸς «κοσμισμός» καὶ σύγχρονος «διανθρω-
πισμός» (transhumanism): Ἡ δυστοπικὴ ἐσχατολογία
τοῦ Ν. Φ. Φιοντόροφ (1828-1903)
καὶ ἡ σύγχρονη φουτουριστικὴ τεχνολογία
ὑπὸ ὀρθόδοξο θεολογικὸ πρῖσμα*
- 12.50-13.10 **Δημήτριος Οὐλῆς** (Δρ Κοινωνικῆς Ἀνθρωπολογίας)
*«Ὅχι χωρὶς τὸ κινητό μου»: Προλεγόμενα
σὲ μιὰ ἐπικοινωνιακὴ θεολογικὴ ἀνθρωπολογία*
- 13.10-13.30 **π. Αὐγουστῖνος Μπαῖραχτάρης**
(Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς, Πατριαρχικὴ Ἀνωτάτη
Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Κρήτης)
*Μετα-νεωτερικότητα, τεχνολογικὴ ἐξέλιξη
καὶ σύγχρονος ἄνθρωπος: ἡ πτώση τοῦ τείχους
τοῦ Βερολίνου καὶ ἡ ἀνοδος τῆς ἐξατομικευμένης
ιδιωτικότητας*
- 13.30-14.00 Συζήτηση

Σάββατο 14 Ὀκτωβρίου
Παράλληλες Συνεδρίες (Β΄ 12.30-14.00)

Πρόεδρος: Jerzy Betlejko
Καθηγητής, Χριστιανική Ἀκαδημία
Θεολογίας τῆς Βαρσοβίας

Αἴθουσα MS II

Ἄννα Κόλτσιου-Νικήτα (Καθηγήτρια, Α.Π.Θ.) <i>Τὰ κείμενα τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας σὲ ψηφιακὴ μορφή: συνέπειες, προκλήσεις, προβληματισμοὶ</i>	12.30-12.50
Μαντὼ Μαλάμου (Δρ Συγκριτικῆς Φιλολογίας) <i>Μὲ τὸ δαχτυλίδι τοῦ Γύγη στὴ δύσκολη ἐφηβεία τοῦ 21ου αἰ.: συνέπειες τῆς τεχνολογικῆς προόδου στὴν εὐεπηρεάστη ἐφηβεία</i>	12.50-13.10
Εἰρήνη Χριστινάκη (Καθηγήτρια, Ε.Κ.Π.Α.) <i>Τὰ δύο μανιφέστα τῆς Βιέννης (1929, 2019) καὶ τὸ ζήτημα τῆς ρομποτομορφικῆς συμπεριφορᾶς</i>	13.10-13.30
Συζήτηση	13.30-14.00

14.00-15.30 Διάλειμμα γιὰ γεῦμα

π. Radu Bordeianu. Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς στὸ Duquesne University στὸ Pittsburgh τῶν Η.Π.Α. Τὸ ἐρευνητικὸ του ἐνδιαφέρον ἐστιάζει στὶς οἰκουμενικὲς ἐκκλησιολογίες. Διετέλεσε πρόεδρος τῆς Orthodox Theological Society of America. Ἔχει γράψει τὶς μονογραφίες *Icon of the Kingdom of God: An Orthodox Ecclesiology* (2023) καὶ *Dumitru Staniloae: An Ecumenical Ecclesiology* (2011) καὶ ἔχει ἐπιμεληθεῖ τὸν συλλογικὸ τόμο *It is the Spirit Who Gives Life: New Directions in Pneumatology* (2022).

π. Brandon Gallaher. Ἀναπληρωτὴς Καθηγητὴς Συστηματικῆς Θεολογίας στὸ Exeter University (Devon, Ἡνωμένο Βασίλειο). Ἡ πρόσφατη ἔρευνά του ἐπικεντρώνεται στὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴ νεωτερικότητα, τὴ συγκριτικὴ θεολογία, τὴν πολιτικὴ θεολογία καὶ τὴν ἐκκλησιολογία τοῦ Σεργίου Μπουλγκάκωφ. Ὑπηρετεῖ ὡς ἱερέας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Θουατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Στὶς δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται: *Freedom and Necessity in Modern Trinitarian Theology* (2016), *The Patristic Witness of Georges Florovsky: Essential Theological Writings* [σὲ συνεπιμέλεια μὲ τὸν Paul Ladouceur] (2019) καὶ *The Living Christ: The Theological Legacy of Georges Florovsky* [σὲ συνεπιμέλεια μὲ τὸν π. Ἰωάννη Χρυσουγῆ] (2021).

Paul L. Gavrilyuk. Ὁρθόδοξος θεολόγος καὶ ἱστορικός, Δρ τῆς Πατρολογίας (Παν. Southern Methodist στὸ Ντάλας τοῦ Τέξας). Κατέχει τὴν ἔδρα Θεολογίας καὶ Φιλοσοφίας «Θωμᾶς Ἀκινάτης» στὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Παν. τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ (Σαιν Πόλ, Μιννεσότα, Η.Π.Α.). Εἰδικεύεται στὴν ἑλληνικὴ πατρολογία καὶ τὴ σύγχρονη ὀρθόδοξη θεολογία. Στὸς τομεῖς ἐνδιαφέροντός του περιλαμβάνονται ἐπίσης ἡ φιλοσοφία τῆς θρησκείας, οἱ λειτουργικὲς σπουδὲς καὶ οἱ οἰκουμενικὲς σπουδὲς. Στὶς δημοσιεύσεις, ποὺ ἔχουν μεταφραστεῖ σὲ δέκα γλῶσσες, περιλαμβάνονται: *Ὁ πόνος τοῦ ἀκατάληπτου Θεοῦ: Ἡ διαλεκτικὴ τῆς πατερικῆς σκέψης* (2004) καὶ *Ὁ Γεώργιος Φλωρόφσκυ καὶ ἡ ρωσικὴ θρησκευτικὴ ἀναγέννηση* (2013).

Basilius Jacobus Bert Groen. Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς καὶ Μυστηριακῆς Θεολογίας στὸ Παν. τοῦ Γκρατς στὴν Αὐστρία. Κατεῖχε τὴν ἔδρα τῆς UNESCO γιὰ τὸν διαπολιτισμικὸ καὶ διαθρησκειακὸ διάλογο στὴ Νοτιοανατολικὴ Εὐρώπη. Εἶναι ἐπισκέπτης καθηγητὴς στὸ Pontificio Istituto Orientale τῆς Ρώμης καὶ στὸ Καθολικὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Leuven.

David Heith-Stade. Πτυχιούχος Θρησκευολογίας, κάτοχος μεταπτυχιακοῦ τίτλου εἰδίκευσης στὴ Θεολογία (Παν. τῆς Uppsala, Σουηδία) καὶ Δρ Θεολογίας (Παν. τοῦ Lund, Σουηδία). Στὴ διδακτορικὴ του διατριβὴ πραγματεύεται τὴ θεολογία τῶν κανόνων στὸ Πηδάλιον τοῦ Ἁγ. Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Ἐργάζεται ὡς μεταδιδακτορικὸς βοηθὸς Ἀνατολικῶν Χριστιανικῶν Σπουδῶν καὶ Ὁρθόδοξης Θεολογίας στὸ Παν. τῆς Βιέννης, ὅπου διδάσκει σὲ προπτυχιακὰ καὶ μεταπτυχιακὰ προγράμματα Ὁρθόδοξης θρησκευτικῆς ἐκπαίδευσης. Τὰ κύρια ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἀφοροῦν τὸ Ὁρθόδοξο Κανονικὸ Δίκαιο καὶ τὴ μεταβυζαντινὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.

Ἀρχμ. Cyril Hovorun. Καθηγητὴς Ἐκκλησιολογίας, Διεθνῶν Σχέσεων καὶ Οἰκουμενικοῦ Διαλόγου στὸ Sankt Ignatios College τοῦ University College τῆς Στοκχόλμης καὶ διευθυντὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου Huffington στὸ Παν. Loyola Marymount (Λὸς Ἄντζελες, Η.Π.Α.). Ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Κιέβου καὶ τοῦ Ε.Κ.Π.Α., ὀλοκλήρωσε τὶς διδακτορικές του σπουδὲς στὸ Παν. τοῦ Durham ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ π. Andrew Louth. Εἶναι διεθνῆς ἐταῖρος στὸ Chester Ronning Centre for the Study of Religion and Public Life στὸ Παν. τῆς Ἀλμπέρτα (Καναδᾶς) καὶ ἐπισκέπτης καθηγητὴς στὸ Ποντιφικὸ Γρηγοριανὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης.

Assaad Elias Kattan. Δρ Θεολογίας (Παν. τοῦ Marburg, Γερμανία), ἀπὸ τὸ 2005 κατέχει τὴν Ἑδρὰ Ὁρθόδοξης Θεολογίας στὸ Κέντρο Θρησκευολογικῶν Σπουδῶν τοῦ Παν. τοῦ Münster. Σπούδασε Θεολογία στὸ Μπαλαμάντ, στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὸ Erlangen τῆς Γερμανίας. Στὶς δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται: *Verleiblichung und Synergie: Grundzüge der Bibelhermeneutik bei Maximus Confessor* (2003), *Thinking Modernity: Towards A Reconfiguration of the Relationship Between Orthodox Theology and Modern Culture* (2010), *Der Streit um das Filioque: Historische, ökumenische und dogmatische Perspektiven 1200 Jahre nach der Aachener Synode* (2011), *Jenseits der Tradition. Tradition und Traditionskritik in Judentum, Christentum und Islam* (2015), *Exegetical Crossroads: Understanding Scriptures in Judaism, Christianity and Islam in the Pre-Modern Orient* (2018) καὶ *Mit zur Sonne blickenden Augen: Texte zum libanesischen Aufstand vom 17. Oktober 2019* (2020).

Paul Ladouceur. Διδάσκων στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Trinity College στὸ Παν. τοῦ Toronto καθὼς καὶ στὸ Τμ. Θεολογίας καὶ Θρησκευολογίας τοῦ Παν. Laval (Κεμπέκ, Καναδᾶς). Ἔχει δημοσιεύσει σημαντικὸ ἀριθμὸ μελετῶν στὴν ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ γλῶσσα σχετικὰ μὲ τὴ σύγχρονη Ὁρθόδοξη θεολογία, τὴν ἐκκλησιολογία, τὴν οἰκουμενικὴ κίνηση καὶ τὴν πνευματικότητα. Οἱ πιὸ πρόσφατες εἶναι τὸ βιβλίο *Modern Orthodox Theology* (2019) καὶ ὁ τόμος *The Patristic Witness of Georges Florovsky: Essential Theological Writings* [σὲ συνεισμέλεια μὲ τὸν Brandon Gallagher] (2019). Τὰ τρέχοντα ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἀφοροῦν τὸν π. Σέργιο Μπουλγκάκωφ, τὴ συγκριτικὴ θεολογία καὶ τὴ σύγχρονη Ὁρθόδοξη πνευματικότητα.

πρωτ. Sergio Ernesto Mainoldi. Κληρικὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰταλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπεύθυνος θεμάτων θρησκευτικῆς καὶ θεολογικῆς ἐκπαίδευσης. Κάτοχος διδακτορικοῦ τίτλου σπουδῶν στὴ Φιλοσοφία, τὴν Ἐπιστήμη καὶ τὸν Πολιτισμὸ τῆς Ὑστερῆς Ἀρχαιότητος, τοῦ Μεσαίωνα καὶ τῆς Ἀναγέννησης (Παν. τοῦ Σαλέρνο, 2006). Σπούδασε καὶ στὸ Ἰνστιτούτο Ὁρθόδοξης Θεολογίας τοῦ Ἁγ. Σεργίου στὸ Παρίσι (2006-2010). Τὰ ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἐστιάζουν στὴν Πατρολογία καὶ τὴ Μεσαιωνικὴ καὶ Βυζαντινὴ θεολογία καὶ φιλοσοφία. Στὶς δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται κριτικὴ ἔκδοση καὶ ἰταλικὴ μετάφραση τοῦ *De predestinatione* τοῦ Ἰωάννη Σκώτου Ἐριγένη, καθὼς καὶ μιὰ μελέτη ποὺ προτείνει μιὰ νέα ὑπόθεση γιὰ τὴ γένεση τοῦ *Corpus Dionysiacum Areopagiticum* (2018).

† **H.G. Maxim (Vasiljević)**. Ἐπίσκοπος Λὸς Ἄντζελες καὶ Δυτικῆς Ἀμερικῆς (Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Σερβίας), Καθηγητὴς στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὴ Βοστώνη. Σπούδασε θεολογία στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Βελιγραδίου καὶ συνέχισε σὲ μεταπτυχιακὸ ἐπίπεδο στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Ε.Κ.Π.Α., ὅπου ὑποστήριξε τὴ διδακτορικὴ διατριβὴ του στὸν τομέα τῆς Δογματικῆς καὶ τῶν Πατερικῶν Σπουδῶν (1999). Ἐργάστηκε γιὰ ἓνα ἔτος σὲ μεταδιδακτορικὸ πρόγραμμα στὴ Σορβὼννη στὸ πεδίο τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας καὶ Θεολογίας. Τὰ πιὸ πρόσφατα ἔργα του εἶναι: *History, Truth and Holiness: Studies in Theological Ontology and Epistemology* (2011) καὶ *Theology as a surprise: Patristic and pastoral insights* (2018).

Edward Sciecienki. Καθηγητὴς στὸ Παν. τοῦ Stockton (Νιὸ Τζέρσεϊ, Η.Π.Α., ὅπου κατέχει τὴν ἔδρα Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Θρησκείας "Clement and Helen Pappas". Σπούδασε στὸ Παν. Georgetown (Οὐάσιγκτον), ἔλαβε τὸν τίτλο M.Div/STL ἀπὸ τὸ St. Mary's Seminary and University, καὶ ἀνακηρύχθηκε διδάκτωρ στὴν ἱστορικὴ θεολογία ἀπὸ τὸ Παν. τοῦ Fordham (Νέα Ὑόρκη). Στὶς δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται: *The Filioque: History of a Doctrinal Controversy* (2010), *The Papacy and the Orthodox: Sources and History of a Debate* (2017), *Orthodoxy: A Very Short Introduction* (2019) καὶ *Beards, Azymes, and Purgatory: The Other Issues that Divided East and West* (2022).

Mariyan Stoyadinov. Ἀναπληρωτὴς καθηγητὴς Δογματικῆς Θεολογίας στὴ Σχολὴ Ὁρθόδοξης Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου «Ἅγιος Κύριλλος καὶ Μεθόδιος» τοῦ Veliko Tarnovo. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Σόφιας «Ἅγιος Κλήμης Ἀχιρίδος» καὶ εἶναι κάτοχος διδακτορικοῦ διπλώματος στὴ Δογματικὴ ἀπὸ τὸ ἴδιο Πανεπιστήμιο. Εἶναι μέλος τῆς Ἑνωσῆς Ἐπιστημόνων τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Διεθνoῦς Ἑταιρίας Ὁρθόδοξων Δογματικῶν Θεολόγων. Ἔχει διατελέσει ἐπισκέπτης καθηγητὴς στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Alba Iulia (Ρουμανία). Τὰ ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἐπικεντρώνονται στὴ Συστηματικὴ Θεολογία, τὴν Ἱστορία τοῦ Δόγματος καὶ τὴ Θεολογία τῆς Εἰκόνας.

Gayle Woloschak. Δρ Βιοϊατρικῶν Ἐπιστημῶν καὶ πτυχιούχος τῶν Ἀνατολικῶν Χριστιανικῶν Σπουδῶν, Καθηγήτρια Ἀκτινοθεραπευτικῆς Ὀγκολογίας καὶ Ἀναπληρώτρια Κοσμήτορας τοῦ Τμ. Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν στὸ Παν. Northwestern καὶ Καθηγήτρια Ἐπιστήμης καὶ Θρησκείας στὴ Λουθηρανικὴ Σχολὴ Θεολογίας τοῦ Σικάγο. Ἀσχολεῖται μὲ τὸ ζήτημα τοῦ διαλόγου ἐπιστήμης-θρησκείας γιὰ πάνω ἀπὸ 20 χρόνια καὶ δραστηριοποιεῖται σὲ πολυάριθμες ὀργανώσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ Κέντρο Προηγμένων Μελετῶν γιὰ τὴ Θρησκεία καὶ τὴν Ἐπιστήμη, ὅπου διατελεῖ πρόεδρος, καθὼς καὶ τὸ Κέντρο Zygon γιὰ τὴ Θρησκεία καὶ τὴν Ἐπιστήμη, ὅπου εἶναι ἀναπληρώτρια διευθύντρια.

Ζαμπία Ἀγριμάκη. Δρ Νεοελληνικῆς Φιλολογίας καὶ Ἱστορικός. Σπούδασε Νεώτερη καὶ Σύγχρονη Ἱστορία καὶ ἔκανε μεταπτυχιακὴς σπουδὲς στὴ Νεοελ.

Φιλολογία (Πανεπιστήμιο Κρήτης), όπου έλαβε τὸ διδακτορικό της. Ἐργάστηκε ὡς Κύρια Ἐρευνήτρια στὸ Ἰνστιτούτο Μεσογειακῶν Σπουδῶν τοῦ Ι.Τ.Ε. καὶ δίδαξε στὸ Τμ. Φιλολογίας καὶ στὸ Τμ. Φιλοσοφίας καὶ Κοιν. Σπουδῶν τοῦ Παν. Κρήτης (1996-2005). Διετέλεσε Πρόεδρος τοῦ Κέντρου Κρητικῆς Λογοτεχνίας (Ἡράκλειο). Ἔχει ἐκδώσει μελετήματα γιὰ τὴ νεοελληνικὴ ἱστορία καὶ λογοτεχνία τοῦ 19ου καὶ τοῦ 20οῦ αἰ. Ἐργάζεται στὸν Κλάδο Ἐκδόσεων τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.

π. Στέφανος Ἀλεξόπουλος. Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς Λειτουργικῶν Σπουδῶν καὶ Μυστηριακῆς Θεολογίας καὶ Διευθυντῆς τοῦ Ἰνστιτούτου γιὰ τὴ Μελέτη τοῦ Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ στὴ Σχολὴ Θεολογίας καὶ Θρησκευολογίας τοῦ Καθολικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀμερικῆς στὴν Οὐάσινγκτον. Ἔλαβε τὴν ἀνώτερη ἐκπαίδευση στὶς Η.Π.Α., ἀποκτώντας πτυχίον Θρησκευολογίας ἀπὸ τὸ Hellenic College, Μεταπτυχιακὸ Δίπλωμα Εἰδίκευσης στὴ Θεολογία ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὴ Βοστώνη καὶ Μεταπτυχιακὸ καὶ Διδακτορικὸ τίτλον σπουδῶν στὶς Λειτουργικὰς Σπουδὰς ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον Notre Dame στὴ Νέα Ὑόρκη. Ἔχει ἐκδώσει τὴ μονογραφίαν *The Presanctified Liturgy in the Byzantine Rite: A Comparative Analysis of Its Origins, Evolution, and Structural Units* (2009) καὶ ἔχει συνεπιμεληθεῖ μετὰ τὸν Maxwell Johnson τὸν τόμον *Introduction to Eastern Liturgies* (2022). Τὰ ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα ἐστιάζουν σὲ πτυχὰς τῆς Βυζαντινῆς Λειτουργικῆς ἱστορίας, τῆς Ἀνατολικῆς Λειτουργικῆς παραδόσεως καὶ τῆς Λειτουργικῆς Ἀνανέωσης, καθὼς καὶ τὴ σχέση μετὰξὺ τῆς ἀτομικῆς εὐσέβειας καὶ τῆς «δημόσιας» λατρείας.

Θεόφιλος Ἀμπατζίδης. Σπούδασε στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ, ἀπὸ ὅπου ἔλαβε τὸ Μεταπτυχιακὸ καὶ τὸ Διδακτορικὸ του Δίπλωμα στὴ Συστηματικὴ Θεολογία. Συνεργάστηκε ὡς ἐρευνητῆς στὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν μετὰ θέμα: «Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς ὡς παράγοντες διαμόρφωσης τῆς ἐλληνικῆς ταυτότητος» (1995-1997). Διετέλεσε ἀρχισυντάκτης στὸ περ. Ἀναλόγιον τῆς Ἰ. Μ. Κοζάνης. Ὑπηρετεῖ στὴ Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. Συνεργάζεται μετὰ τὴν Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου ὡς ἀκαδημαϊκὸς ἐταῖρος (2004-2008, 2020 ἕως σήμερον). Ἔχει δημοσιεύσει βιβλία, ἄρθρα καὶ μελέτες σὲ ποικίλα περιοδικὰ καὶ συλλογικοὺς τόμους.

Μάκης Ἀνδρονόπουλος. Οἰκονομολόγος, δημοσιογράφος καὶ συγγραφέας. Διετέλεσε διευθυντῆς σύνταξης στὶς ἐφ. *Ναυτεμπορικὴ*, *Κόσμος τοῦ Ἐπενδυτῆ*, *Ἀπογευματινὴ τῆς Κυριακῆς* καὶ ἀρχισυντάκτης στὴν ἐφημ. *Κέρδος*. Ἐργάστηκε ὡς οἰκονομικὸς συντάκτης στὶς ἐφ. *Καθημερινή*, *Ἔθνος* καὶ *Ποντίκι* καὶ παρουσίασε οἰκονομικὰς ἐκπομπὰς σὲ τηλεοπτικὰ κανάλια. Ἐργάστηκε ἐπίσης στὸν χῶρον τῆς πολιτικῆς ἐπικοινωνίας. Ἔχει συγγράψει τὰ βιβλία: *Ἡ Ἑλλάδα στὸ ντιβάνι – Διεργασίαι ἀνατροπῆς γύρω ἀπὸ τὴν ἱστορία, τὴ γλῶσσα καὶ τὰ κοινωνικὰ στερεότυπα* (2011), *Τὸ γερμανικὸ σύνδρομον – Ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Εὐρώπη ἀπέναντι στὴ γερμανικὴ ἰδιαιτερότητα* (2013). Πρόσφατα κυκλοφόρησε τὸ βιβλίον τοῦ *SAPIENS 3 KONTRA* στὸν *METANΘΡΩΠΟ* – *Ἐγχειρίδιον μετὰβάσεως* στὴν «Ἄλλη Ἐποχὴ» (2022).

Χαράλαμπος Βέντης. Αναπληρωτής Καθηγητής τῆς Φιλοσοφίας τῆς Θρησκείας στὸ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Θρησκευολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Σπούδασε φιλοσοφία καὶ θεολογία καὶ εἶναι διδάκτωρ τῶν Παν. Βοστόνης καὶ Λουβαίν. Τὸ γνωστικὸ του πεδίο περιλαμβάνει τὴν καντιανὴ σκέψη, τὴ Φιλοσοφία τῆς Γλώσσας, τὸν μεταμοντερνισμό, τὴ σύγχρονη Πολιτικὴ Θεωρία καὶ Ἠθικὴ (εἰδικότερα τὸν Πολιτικὸ Φιλελευθερισμὸ τοῦ John Rawls) καὶ τὴ Φιλοσοφία τῆς Θρησκείας. Κυκλοφορεῖ ἡ μελέτη του *Ἐσχατολογία καὶ ἑτερότητα* (2019), ἐνῶ ἐτοιμάζεται ἡ ἀναθεωρημένη καὶ ἐμπλουτισμένη ἔκδοσις τῆς μελέτης του *Φιλελεύθερη δημοκρατία καὶ χριστιανικὴ πίστις* (2023).

Σπυριδῶν-Ἰωάννης Βουγιουκλάκης. Δρ Θεολογίας καὶ ἐκπαιδευτικὸς στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Πτυχιούχος τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. (2005) καὶ κάτοχος μεταπτυχιακοῦ τίτλου ἀπὸ τὸ ἴδιο Τμήμα. Τὸ 2023 ἀναγορεύθηκε διδάκτωρ ἀπὸ τὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α., μὲ θέμα διατριβῆς: «Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς βρώσεως χοιρινοῦ κρέατος στὸν Ἰσραὴλ καὶ ἡ ἄρσις τῆς στὴν Καινὴ Διαθήκη».

† **Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Γρηγόριος (Παπαθωμάς).** Γεννήθηκε τὸ 1960 στὰ Νάματα τοῦ Δήμου Ἀσίου-Βοΐου τοῦ Νομοῦ Κοζάνης. Ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. (1978-1986), πραγματοποίησε μεταπτυχιακὴς, διδακτορικὴς καὶ μεταδιδακτορικὴς σπουδὲς (Ἰψηγεσία) στὸ Παρίσι καὶ στὴν Ὁξφόρδη (1988-1997). Εἶναι Καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου στὸ Τμ. Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α., στὸ Ὁρθόδοξο Θεολογικὸ Ἰνστιτοῦτο «Ἅγιος Σέργιος» Παρισίων καὶ στὸ Εὐρωπαϊκὸ Διαπανεπιστημιακὸ Πρόγραμμα Διδακτορικῶν Σπουδῶν Erasmus-Gratianus (Παρίσι XI), καθὼς καὶ Ἰψηγητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς Jean Monnet τοῦ Πανεπιστημίου Paris XI. Συνέγραψε καὶ δημοσίευσε 29 βιβλία καὶ 130 ἄρθρα στοὺς τομεῖς τῆς Θεολογίας, τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Συγκριτικῆς Θρησκευολογίας-Ἐθνολογίας. Κάποια ἀπὸ τὰ ἔργα του μεταφράστηκαν σὲ 16 καταγεγραμμένες γλώσσες.

Ἀχιλλέας Π. Δελλόπουλος. Μεταδιδακτορικὸς Ἐρευνητὴς στὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Σπούδασε θεολογία στὸ Α.Π.Θ., καὶ στὸ Ludwig Maximilians τοῦ Μονάχου καὶ ἔλαβε διδακτορικὸ ἀπὸ τὸ τμήμα Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. Μέλος τῆς Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς Ὁρθοδόξων Δογματολόγων (International Association of Orthodox Dogmatic Theologians) (IAODT). Ἔργα του: *Ἐπόψεις Θεολογικῆς Γνωσιολογίας. Εἰκὼν καὶ Ἀρχέτυπο, Ὄνόματα καὶ Πράγματα, Φύσις καὶ Γνώμη* (2008), *Ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου Σου. Θάνατος καὶ Αἰσθήσεις στὴν Ἐξόδιον Ἀκολουθία* (2012), *Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας: Ὑπεράσπισις τῆς ἀγίας θρησκείας τῶν Χριστιανῶν κατὰ τοῦ ἀθέου Ἰουλιανοῦ, Λόγοι 1-5, Κείμενο-Εἰσαγωγή-Μετάφραση-Σχόλια* (2014), *Γυναίκα. Στὴν ὕστερη ἀρχαιότητα καὶ στὸ πρῶμο Βυζάντιο. Σπουδὴ στὴ θεολογία τοῦ ἀγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας* (2016), *Ἡ περὶ Εἰμαρμένης διδασκαλία στὴ Στωικὴ Φιλοσοφία* (2021).

Στέφανος Ζαφειρίου. Καθηγητής Μηχανικής Μάθησης και Μηχανικής Όρασης στο Τμήμα Πληροφορικής του Imperial College του Λονδίνου και έρευνητής στο Συμβούλιο Έρευνας Μηχανικής και Φυσικών Έπιστημών (EPSRC) του Ήνωμένου Βασιλείου. Έχει δημοσιεύσει περισσότερες από 250 μελέτες στα πύθ έγκυρα περιοδικά του τομέα του. Τό έργο του έχει περισσότερες από 29.000 έτεροαναφορές, h-index 72 (πηγή: Google Scholar). Έχει επίβλέψει περισσότερους από 40 διδακτορικούς φοιτητές, οί όποίοι εργάζονται σήμερα σε κορυφαίους βιομηχανικούς φορείς (π.χ. Google, Meta, Apple, Amazon, κ.ά.) ή σε ακαδημαϊκά ιδρύματα. Είναι συνιδρυτής πολλών έπιτυχημένων νεοφυών έπιχειρήσεων στους τομείς της μηχανικής όρασης, της γλωσσικής ανάλυσης και τών Brain-Computer Interfaces (BCI).

Παναγιώτης Θωμά. Δρ Θεολογίας του Α.Π.Θ. και εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σπούδασε θεολογία στο Α.Π.Θ. και έλαβε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών από τη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού στη Βοστώνη (2005). Η διδακτορική διατριβή του άφορά την έννοια του οικείου τόπου στο έργο τών Ν. Γ. Πεντζίκη και W. Berry (2010). Δίδαξε Θρησκευολογία στην Άγγλική Σχολή Λευκωσίας (2012-2022), Διδακτική τών Θρησκευτικών στο Πανεπιστήμιο Frederick (2013-2018), και τό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Θεολογία και Πολιτισμός» στο Τμ. Έπιστημών της Άγωγής του Πανεπιστημίου Κύπρου (2015-2017). Έργα του: *Τόπος Χρονοποιός. Κοινότητα, Φιλοπατρία, Έτεροτοπία και ό τόπος τών Έσχάτων στα κείμενα τών Ν. Γ. Πεντζίκη και Wendell Berry* (2017), *Διαρρηγνύοντας την Άμφιβολία* (2020, συλλογή μελετημάτων για την ποίηση της Κ. Δημουλά). Άρχισυντάκτης του ηλεκτρονικού περιοδικού *Συμβολή* της Ι. Μ. Κυρηναίας.

† Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Άγ. Βλασίου κ. Ίερόθεος (Βλάχος). Σπούδασε στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. Τό 1996 βραβεύθηκε από την Άκαδημία Άθηνών για τό βιβλίο του *Τό Πρόσωπο στην Όρθόδοξη Παράδοση*. Έχει συγγράψει 123 βιβλία με θεολογικό, έκκλησιολογικό, κοινωνικό και ιστορικό περιεχόμενο, για τά όποια έχουν γίνει 118 μεταφράσεις σε 27 γλώσσες. Δίδαξε ως Καθηγητής στην Μπελεμέντειο Θεολογική Σχολή «Άγιος Ίωάννης Δαμασκηνός» του Πατριαρχείου Άντιοχείας. Έξελέγη Τακτικός Καθηγητής στο Τμ. Διδακτορικών Σπουδών στο Antiochian House of Studies τών Η.Π.Α. Είναι Έπίτιμος Διδάκτορας του Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας, της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. (2008) και του Τμ. Ίατρικής, της Σχολής Έπιστημών Ύγείας του Πανεπιστημίου Ίωαννίνων (2016).

Βασίλης Καραποστόλης. Όμότιμος Καθηγητής Πολιτισμού και Έπικοινωνίας του Ε.Κ.Π.Α. Είναι μέλος του Έθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης. Έχουν δημοσιευτεί πολλές μελέτες, δοκίμια και λογοτεχνικά του έργα. Τελευταίο βιβλίο του: *Ό παλμός του κόσμου – άγώνες της άγάπης στον καιρό μας*.

Ἄννα Κόλτσιου-Νικήτα. Καθηγήτρια Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς Γραμματείας στὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. Κλασικὴ φιλόλογος καὶ θεολόγος, διδάκτορας τοῦ Τμ. Φιλολογίας τοῦ Α.Π.Θ. Τὰ ἐρευνητικὰ της ἐνδιαφέροντα ἐστιάζουν στὴ μελέτη τῆς χειρόγραφης παράδοσης, τῆς κριτικῆς ἔκδοσης καὶ τῆς γλώσσας τῶν κειμένων τῆς χριστιανικῆς γραμματείας καὶ στὰ μεταφραστικὰ ζητήματα τῶν ἱερῶν κειμένων. Διευθύντρια τοῦ Ἐργαστηρίου «Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς χριστιανικῆς γραμματείας» καὶ ἐπιστημονικὴ ὑπεύθυνη δύο Ἐπιμορφωτικῶν Προγραμμάτων γιὰ τὴ γλῶσσα τῶν κειμένων τῆς Λατρείας. Διδάσκει ἐπίσης στὸ Εὐρωπαϊκὸ Πανεπιστήμιο Κύπρου, στὸ Ὁρθόδοξο Πανεπιστήμιο στὴν Κινσάσα τοῦ Κογκο καὶ στὸ Μεταπτυχιακὸ πρόγραμμα τοῦ Τμ. Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Α.Π.Θ. Ἔχει λάβει μέρος σὲ πολλὰ ἑλληνικὰ καὶ διεθνῆ συνέδρια καὶ ἔχει γράψει βιβλία καὶ πολλὰ ἄρθρα σὲ ἑλληνικὰ καὶ ξένα περιοδικὰ.

Γεώργιος Κουννούσις. Διδάσκων στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ Καθηγητὴς στὴ Μέση Ἐκπαίδευση. Πτυχιούχος τοῦ Τμ. Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ., ὅπου καὶ ἔκανε μεταπτυχιακὴ σπουδὴ (ΜΑ) στὴν Κοινωνιολογία καὶ ἀναγορεύθηκε Δρ Κοινωνιολογίας τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου. Ἔχει δημοσιεύσει μονογραφίες καὶ ἄρθρα σὲ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ, συλλογικοὺς τόμους καὶ ἐπετηρίδες στὴν Κύπρο καὶ στὴν Ἑλλάδα. Ἐπίσης, ἔχει συμμετάσχει ὡς ὀμιλητῆς σὲ συνέδρια στὴν Κύπρο καὶ στὸ ἐξωτερικόν.

Ἰωάννης Κουτσοσίμος. Δρ Θεολογίας καὶ μεταδιδακτορικὸς ἐρευνητὴς τοῦ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Α.Π.Θ. Κάτοχος μεταπτυχιακοῦ διπλώματος μὲ εἰδίκευση στὴν Ποιμαντικὴ Ψυχολογία ἀπὸ τὸ ἴδιο Τμῆμα (2015). Τίτλος τῆς διατριβῆς του: *Οἱ ψυχικὲς συγκρούσεις ὡς ὑπόβαθρο τῆς αὐτοχειρίας.*

† Σεβ. Μητροπολίτης Κρήνης κ. Κύριλλος (Κατερέλος). Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Σπούδασε Νομικὴ, Φιλοσοφία καὶ Θεολογία στὸ Ε.Κ.Π.Α. Διδάκτωρ Θεολογίας τοῦ Freiburg Universität (Γερμανία) καὶ κάτοχος δεύτερου διδακτορικοῦ τίτλου ἀπὸ τὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ. Τακτικὸς Καθηγητὴς μὲ ἔδρα στὸ Ε.Κ.Π.Α. Ἀπὸ τὸ 2017, εἶναι Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἐταιρείας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὡς ἀκαδημαϊκὸς μὲ διεθνῆ παρουσία ἔχει συγγράψει πολλὰ βιβλία καὶ ἄρθρα σχετικὰ μὲ τὰ ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα. Ἀντιπροσωπευτικὲς του μονογραφίες, μεταξὺ ἄλλων, εἶναι: *Ἡ Θεολογία τῆς ἀπελευθέρωσης: Εἰσαγωγὴ στὴ νεώτερη λατινοαμερικανικὴ Θεολογία* (2015), *Χριστιανισμὸς καὶ Θρησκείες: Εἰσαγωγὴ στὴ Θεολογία τῶν Θρησκειῶν* (2021), *Ἡ Σύνοδος τοῦ Λατερανοῦ (649): Συμβολὴ στὴν Ἱστορία καὶ Θεολογία τοῦ Μονοενεργητισμοῦ-Μονοθελητισμοῦ* (2021).

Μιλτιάδης Κωνσταντίνου. Ὁμότιμος Καθηγητὴς στὸ Τμῆμα Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ., ὅπου διετέλεσε Καθηγητὴς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (1984-2019) καὶ γιὰ

δύο θητείες Πρόεδρος (2000-2002, 2004-2006), ἐνῶ ὑπῆρξε καὶ Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς (2014-2018). Ἰδρυτικὸ μέλος καὶ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας καὶ ὑπεύθυνος τοῦ προγράμματος γιὰ τὴ μετάφραση τῆς Βίβλου στὰ νέα ἑλληνικὰ καθὼς καὶ μέλος Διοικητικῶν Ὁργάνων καὶ Ἐπιτροπῶν τῶν Ἠνωμένων Βιβλικῶν Ἑταιριῶν (United Bible Societies). Ἐπίσης ἔχει διατελέσει ἐπισκέπτης καθηγητῆς ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Balamand τοῦ Λιβάνου (2002-06).

Κωνσταντῖνος Κωτσιόπουλος. Καθηγητῆς Κοινωνιολογίας τοῦ Χριστιανισμοῦ στὸ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Α.Π.Θ. Ἔχει συγγράφει πληθώρα μελετῶν καὶ ἄρθρων δημοσιευμένων σὲ ἔγκριτους ἐκδοτικούς οἴκους καὶ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ. Ἔχει συμμετάσχει σὲ πολλὰ διεθνῆ συνέδρια καὶ ἡμερίδες. Καταθέτει συνεχῶς τὸν ἐπιστημονικὸ του λόγο στὰ Μ.Μ.Ε. γιὰ τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ ζητήματα καὶ τὴ σχέση τους μὲ τὴ Θεολογία καὶ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴν Εὐρώπη.

π. Νικόλαος Λουδοβίκος. Καθηγητῆς Θρησκευολογίας ὡς φιλοσοφικῆς ἐρμηνείας τῆς Θρησκείας στὸ Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων (ἐξελέγη τὸν Ἰούλιο 2023). Σπούδασε Ψυχολογία, Παιδαγωγικὴ, Θεολογία καὶ Φιλοσοφία στὴν Ἀθήνα, τὴ Θεσσαλονίκη, τὸ Παρίσι καὶ τὸ Cambridge. Διετέλεσε Καθηγητῆς στὶς Ἀνώτατες Ἐκκλησιαστικὲς Ἀκαδημίες Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθηνῶν, ἐνῶ εἶναι Ἐπισκέπτης Καθηγητῆς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Balamand καὶ στὸ Ὁρθόδοξο Ἰνστιτούτο τοῦ Cambridge. Ἔχει δώσει διαλέξεις καὶ σεμινάρια σὲ περισσότερα ἀπὸ 25 Πανεπιστήμια ἀνὰ τὸν κόσμον. Διευθύνει τὸ ἀγγλόφωνο διεθνὲς ἀκαδημαϊκὸ περιοδικὸ *Analogia: the Pemptousia Journal for Theological Studies*. Ἔχουν ἐκδοθεῖ 18 βιβλία του καὶ πολυάριθμα ἄρθρα, μεταφρασμένα σὲ δέκα γλώσσες. Τελευταία του βιβλία στὰ ἑλληνικὰ: *Ἡ Ἀνοικτὴ Ἱστορία καὶ οἱ Ἐχθροὶ τῆς: ἡ Ἄνοδος τοῦ Βελοῦδινου Ὀλοκληρωτισμοῦ* (2020), *Ἄφανῆς Ἀρμονία: Μεταφυσικὴ Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας* (2021). Στὰ ἀγγλικά: *Analogical Identities: The Creation of the Christian Self. Vol. I. Beyond Spirituality and Mysticism in the Patristic Era* (2019); *Vol. II. Intermeaningfulness: Self-catholicization, Meta-narcissism, and Christian Theology* (ὕπὸ ἔκδοση).

Βασίλειος Ν. Μακρίδης. Καθηγητῆς Θρησκευτικῶν Σπουδῶν (μὲ εἰδίκευση στὸν Ὁρθόδοξο Χριστιανισμό) στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Erfurt Universität (Γερμανία). Μεταξὺ τῶν πιδὸ πρόσφατων δημοσιεύσεών του περιλαμβάνονται: τὸ εἰδικὸ ἀφιέρωμα «Christianisme orthodoxe et économie dans le sud-est européen contemporain», *Archives de sciences sociales des religions* (Paris), Année 64, no. 185 (janvier-mars 2019) (ἐπιμ. μαζί μὲ τὴν Katerina Seraïdari), *Orthodox Christianity and Modern Science: Tensions, Ambiguities, Potential* (Science and Orthodox Christianity, 1) (2019, ἐπιμ. μαζί μὲ τὴν Gayle E. Woloschak).

Μαντῶ Μαλάμου. Δρ Συγκριτικῆς Φιλολογίας, ἐκπαιδευτικὸς στὴ Μέση Ἐκπαίδευση. Πτυχιούχος Φιλολογίας ἀπὸ τὴ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Ε.Κ.Π.Α.,

ὅπου ἐκπόνησε καὶ τὴ διδακτορική της διατριβή, σχετικὰ μὲ τὴν ἐπίδραση τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ δράματος καὶ τῆς πλατωνικῆς φιλοσοφίας στὸ θεατρικὸ ἔργο τοῦ Σικελιανοῦ. Μελέτες, δοκίμια καὶ ἄρθρα της γιὰ τὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία ἔχουν δημοσιευθεῖ σὲ πρακτικὰ συνεδρίων, φιλολογικὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες καὶ στὸ διαδίκτυο. Πρόσφατο βιβλίο της: *Τὰ προσωπεῖα τοῦ Διονύσου. Θυμὲλὴ τοῦ Ἄγγελου Σικελιανοῦ καὶ τὸ ἀρχαῖο δράμα* (2014).

Ἰωάννης Μαστρογεωργίου. Εἰδικὸς Γραμματέας Μακροπρόθεσμου Σχεδιασμοῦ καὶ Ἔρευνας γιὰ τὸ Μέλλον (Strategic Foresight), ὑπὸ τὸν Πρωθυπουργὸ Κυριάκο Μητσοτάκη. Εἶναι ἀπόφοιτος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α., μὲ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὶς Διεθνεῖς Σχέσεις, στὴν Εὐρωπαϊκὴ Πολιτικὴ Οἰκονομία καὶ τὸ Εὐρωπαϊκὸ Δίκαιο, ἀπὸ τὸ Παν. Αἰγαίου καὶ τὸ Οἰκονομικὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν. Στὸ πλαίσιο τῆς ἐπιστημονικῆς τοῦ δραστηριότητος ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν ἔννοια τῆς 4ης Βιομηχανικῆς Ἐπανάστασης. Εἶναι συγγραφέας τριῶν συναφῶν βιβλίων: *Εὐκαιρίες, γκρίζες ζῶνες καὶ προεκτάσεις τῆς 4ης Βιομηχανικῆς Ἐπανάστασης*, *Τὰ ἐργαλεῖα τῆς 4ης Βιομηχανικῆς Ἐπανάστασης καὶ πῶς ἀνα-διαμορφώνουν τὴ ζωὴ μας* καὶ *Τεχνητὴ Νοημοσύνη καὶ Ἄνθρωπος*.

Ἄρχιμ. Ἀμφιλόχιος Μῆλτος. Κληρικὸς τῆς Ἱ. Μ. Δημητριάδος, ὅπου ὑπηρετεῖ ὡς Γραμματέας καὶ ὡς Ἐφημέριος καὶ Προϊστάμενος τοῦ Ἱ. Ν. Εὐαγγελιστρίας Ν. Ἰωνίας Βόλου. Πτυχιούχος τοῦ Τμ. Φιλολογίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. (2005) καὶ τοῦ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. (2010). Μὲ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ Παρίσι (2011-2017), εἶναι κάτοχος Μεταπτυχιακοῦ Διπλώματος στὴν Ἱστορία τῶν Θρησκειῶν (Παν. Paris-Sorbonne) καὶ στὴ Δογματικὴ Θεολογία (Καθολικὸ Ἰνστιτοῦτο Παρισίων). Δρ Ἱστορίας τοῦ Παν. τῆς Σορβόννης (Paris-Sorbonne, Paris IV) καὶ Δρ Θεολογίας τοῦ Institut Catholique de Paris. Εἶναι μέλος τῆς Ἐπιστημονικῆς Ὁμάδος τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου.

Κατερίνα Μιχαλοπούλου. Ἀρχιτέκτων Μηχανικὸς Ε.Μ.Π., μὲ μεταπτυχιακὸ δίπλωμα Διατμηματικοῦ Προγράμματος τοῦ Ε.Μ.Π. μὲ κατεύθυνση «Σχεδιασμός – χῶρος – πολιτισμός», καὶ μεταπτυχιακὸ δίπλωμα «Ψηφιακὲς Μορφὲς Τέχνης», τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν Ἀθηνῶν. Διδάσκει ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν συνθετικὰ μαθήματα στὴ σχολὴ Ἑσωτερικῆς Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Δυτικῆς Ἀττικῆς.

Δημήτριος Ν. Μόσχος. Καθηγητὴς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας στὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καὶ ἀπὸ τὸ 2018 Διευθυντὴς τοῦ Ἐργαστηρίου Μελέτης Ἀρχαίου Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ ἰδίου Τμήματος. Σπούδασε Θεολογία στὸ Ε.Κ.Π.Α. (1982-1986), Εὐαγγελικὴ Θεολογία στὸ Universität Erlangen-Nürnberg (1988-1989) καὶ Βυζαντινολογία, Ὁρθόδοξη Θεολογία καὶ Φιλοσοφία στὸ Παν. τοῦ Μονάχου (1989-1992). Ἀναγορεύθηκε Magister Artium Βυζαντινολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου (1993), Διδάκτορας Θεολογίας τοῦ

Ε.Κ.Π.Α. στήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία (1995) καί Ὑφηγητής Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Rostock (2007), στήν ὁποία διδάσκει καί ὡς ἔκτακτος ἐπισκέπτης καθηγητής (Privat-dozent). Εἶναι μέλος τοῦ Πανελληνίου Θεολογικοῦ Συλλόγου «Καιρός», τοῦ Δ.Σ. τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου καί τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ περ. *Σύναξη*.

π. Αὐγουστίνος Μπαῖραχτάρης. Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς στήν Πατριαρχική Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Κρήτης. Διδάσκει τὸ ἀντικείμενο τῆς ἱστορίας τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καί τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας σέ σχέση μὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Διάλογο. Σπούδασε θεολογία στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ., στὸ Institut d'études supérieures en théologie Orthodoxe de Chambésy τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴ Γενεύη σέ συνεργασία μὲ τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Fribourg καί στὸ Ecumenical Institute of Bossey τοῦ Παγκόσμιου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Ἐπιπλέον, εἶναι μέλος τῆς CEMES καί τῆς Societas Oecumenica. Ἔχει συμμετάσχει σέ δεκάδες θεολογικά συνέδρια τόσο στὸ ἐσωτερικό, ὅσο καί στὸ ἐξωτερικό, ἐνῶ μέχρι τώρα ἔχει δημοσιεύσει ἕξι βιβλία καί περισσότερα ἀπὸ 30 ἄρθρα καί μελέτες του (στὴν ἑλληνική, ἀγγλική, γαλλική, ἰταλική καί ρωσική γλῶσσα), τὰ ὁποῖα φιλοξενοῦνται σέ ἑλληνικά καί ξένα θεολογικά περιοδικά.

Δημήτριος Μπεκριδάκης. Πτυχιούχος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καί κάτοχος Μεταπτυχιακοῦ Διπλώματος Εἰδίκευσης στὴ Θρησκευολογία ἀπὸ τὴν ἴδια Σχολή. Τὰ ἐπιστημονικά του ἐνδιαφέροντα ἐκτείνονται σ' ἓνα εὐρὸ φάσμα τῆς θεολογικῆς καί θρησκευολογικῆς ἔρευνας. Ἰδιαίτερα ἔχει ἀσχοληθεῖ μὲ τὴ θρησκευολογικὴ διερεύνηση τῶν πολύπτυχων φαινομένων τῆς Ἐκκοσμίκευσης, τῆς Νέας Πνευματικότητας καί τοῦ σύγχρονου Τεχνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ θεολογικὴ του παρέμβαση συνδέεται μὲ τὴν ἀνάδειξη τῆς κριτικῆς, προφητικῆς καί ἐσχατολογικῆς συνείδησης τῆς Ἐκκλησίας. Ἔχει συγγράφει ἓνα βιβλίο καί πλῆθος ἐπιστημονικῶν ἀρθρῶν σέ περιοδικὰ μὲ κριτὲς καί συλλογικούς τόμους, καθὼς καί λήμματα σέ ἐγκυκλοπαιδικὰ λεξικά.

Κωνσταντῖνος Ἴ. Μπελέζος. Καθηγητῆς στὸ Τμῆμα Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Ἀσχολεῖται μὲ ζητήματα Εἰσαγωγῆς στήν Καινὴ Διαθήκη καί Ἑρμηνείας τῆς Βίβλου, Ἑρμηνευτικῆς Μεθοδολογίας καί Πατερικῆς Ἑρμηνευτικῆς, Θεολογίας τοῦ Φύλου καί Οἰκοθεολογίας. Μελετᾷ τὴν πρόσληψη τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὄχι μόνο στήν παλαιότερη καί τὴ νεώτερη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ἀλλὰ καί στὴ νεώτερη καί τὴ σύγχρονη φιλοσοφικὴ καί λογοτεχνικὴ παραγωγή. Μέρος τῆς ἔρευνάς του ἀφιερώνεται στήν Ἱστορία τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καί τοῦ ἑλληνόφωνου θρησκευτικοῦ Τύπου ἀπὸ τὸ 1826 μέχρι σήμερα. Πιὸ πρόσφατες αὐτοτελεῖς μελέτες του: *Καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν στὴ διακονία τῆς Ἑρμηνείας καί τῆς Ἑρμηνευτικῆς τῆς Καινῆς Διαθήκης (τὰ τελευταῖα 180 ἔτη)* (2020), *Ἱστορία τῶν νεοελληνικῶν μεταφράσεων τῆς Καινῆς Διαθήκης – Ἡ πρόταση τοῦ Καθηγ. Ἰωάννη Ν. Καρμίρη* (2020).

Τριαντάφυλλος Μπολτέτσος. Μεταδιδακτορικός ἐρευνητής στὴν Ἱατρικὴ Σχολὴ τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α., κάτοχος μεταπτυχιακοῦ τίτλου στὴν Ποιμαντικὴ Θεολογία καὶ Ἀγωγή καὶ Δρ Θεολογίας στὴν Ποιμαντικὴ Θεολογία καὶ Μεθοδολογία ἀπὸ τὸ Ε.Κ.Π.Α. Ἀπὸ τὸ 2000, Προϊστάμενος τοῦ Γραφείου Προσωπικοῦ-Διοικητικῆς Μέριμνας τῆς Ἱ. Μ. Φθιώτιδος. Ἔχει ἐκδώσει ἑπτὰ βιβλία καὶ ἔχει δημοσιεύσει μελετήματά του σὲ συλλογικοὺς τόμους καὶ στὸ περ. *Θεολογία*.

Ἀπόστολος Β. Νικολαΐδης. Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Διετέλεσε Καθηγητὴς στὸ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Θρησκευολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. (1997-2020). Στὴν παροῦσα φάση εἶναι Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λευκωσίας. Βασικὲς περιοχὲς ἐπιστημονικῆς ἔρευνας: Πολιτικὴ Θεολογία, Βιοηθικὴ, Ἠθικὴ τῶν Θρησκειῶν, Κοινωνικὴ Ἠθικὴ, Κοινωνιολογία τοῦ Χριστιανισμοῦ, Κοινωνιολογία τῆς Θρησκείας, Νεομαρξισμός, Σχολὴ τῆς Φρανκφούρτης, Γαλλικὴ καὶ Γερμανικὴ Θρησκευολογία καὶ Κοινωνιολογία. Τὸ πρωτότυπο στὸ σύνολό του ἐπιστημονικὸ ἔργο ἀριθμεῖ 36 πρωτότυπες μονογραφίες καὶ πάνω ἀπὸ 150 ἄρθρα σὲ ἐπιστημονικὰ περιοδικά.

† **Σεβ. Μητρ. Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος (Χατζηνικολάου).** Πτυχιούχος τῆς Φυσικῆς τοῦ Α.Π.Θ., μὲ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ Harvard (Ἀστροφυσικὴ, Μ.Α.) καὶ στὸ MIT (Μηχανολογία, Μ.Σ.). Οἱ διδακτορικὲς σπουδὲς του διεξήχθησαν στὸ πλαίσιο κοινῆς προγράμματος τοῦ Harvard καὶ MIT στοὺς τομεῖς τῆς Βιοϊατρικῆς Τεχνολογίας καὶ τῶν Ἐφαρμοσμένων Μαθηματικῶν. Σπούδασε Θεολογία στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Βοστώνης σὲ μεταπτυχιακὸ ἐπίπεδο (Μ.Τ.Σ. καὶ Th.M.). Δρ Βιοηθικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. καὶ Ἐπίτιμος Διδάκτορας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καὶ τοῦ Παντείου Πανεπιστημίου. Ἰδρυτὴς καὶ πρόεδρος τοῦ Κέντρου Βιοϊατρικῆς Ἠθικῆς καὶ Δεοντολογίας καὶ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέλος ἐπιστημονικῶν ἐπιτροπῶν Βιοηθικῆς καὶ Δεοντολογίας, καθὼς καὶ ἐμπνευστὴς καὶ πρόεδρος τῆς πρότυπης Μονάδας Ἀνακουφιστικῆς Φροντίδας ἀσθενῶν τελικοῦ σταδίου «ΓΑΛΙΛΑΙΑ», ποὺ δραστηριοποιεῖται στὴν περιοχὴ τῶν Μεσογαίων καὶ Λαυρεωτικῆς. Ἔχει συγγράψει 16 βιβλία ἐπιστημονικοῦ, θεολογικοῦ καὶ βιοηθικοῦ περιεχομένου, κάποια ἐκ τῶν ὁποίων ἔχουν μεταφραστεῖ σὲ 13 γλῶσσες.

Ἰωάννης Ευδάκης. Δρ Θεολογίας, καθηγητὴς στὴ Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. Πτυχιούχος τοῦ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καὶ κάτοχος μεταπτυχιακοῦ τίτλου ἀπὸ τὸ Τμ. Θεολογίας τοῦ Ε.Κ.Π.Α. στὸ ἀντικείμενο τῆς Θρησκευολογίας. Τὸ θέμα τῆς διδακτορικῆς του διατριβῆς εἶναι «Τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ στὸν κόσμον τῶν βιντεοπαιχνιδιῶν: θρησκευολογικὴ μελέτη». Τὰ ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα περιλαμβάνουν τὴν Ἱστορία τῆς Ἐκπαίδευσης, τὶς νέες μορφὲς διάχυτης θρησκευτικότητας καὶ τὴ σύνδεσή της μὲ τὴν παραδοσιακὴ θρησκευτικότητα καὶ τὴ Νεομυθολογία, καθὼς καὶ τὴν Ἱστορία τῶν Μύθων καὶ τῶν Συμβόλων. Συμμετεῖχε σὲ διάφορα ἐπιστημονικὰ συνέδρια ὡς ὁμιλητὴς, ἐνῶ ἔχει ἐπίσης συγγράψει ἐπιστημονικὰ ἄρθρα σχετικὰ μὲ τὴ Θρησκευολογία.

Δημήτριος Όρφανίδης. Δρ Έργατικού Δικαίου, Πρόεδρος Έφετών Άθηνών και Γ.Γ. Κύκλου Έλλήνων Λογοτεχνών Δικαστών. Σπούδασε νομικά στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Έκπροσώπησε την Ελλάδα στην Ε.Ε. στον τομέα νομοθεσίας του Ουσιαστικού Ποινικού Δικαίου (2008-2011). Δίδαξε στην Έθνική Σχολή Δικαστών (2015-2018). Όμιλεί άγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ρωσικά. Έχει δημοσιεύσει στον νομικό τύπο 20 μελέτες, ενώ κυκλοφορεί το έργο του: *Η κοινωνική αρχή και ή δεσμευτικότητά της στις έννομες τάξεις τής παγκοσμιοποίησης.*

Δημήτριος Ούλλης. Θεολόγος στα Έκπαιδευτήρια Γ. Ζώη, Έπισκέπτης Καθηγητής Κοινωνιολογίας τής Θρησκείας στο Έλληνικό Βιβλικό Κολλέγιο και διδάσκων στο πρόγραμμα «Παιδαγωγική και Διδακτική Μεθοδολογία τής Θρησκευτικής Έκπαίδευσης» στο Learn Inn Ε.Κ.Π.Α. Πτυχιούχος Θεολογίας από τή Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. και Κοινωνικής Άνθρωπολογίας από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Έπιστημών, όπου και ολοκλήρωσε τή διδακτορική του διατριβή, με θέμα τήν Άνθρωπολογία τής New Age Θρησκευτικότητας. Στα έρευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται ή Συστηματική Θεολογία, ή φαινομενολογία και ή κοινωνιολογία τών θρησκειών, με έμφαση στη μελέτη σύγχρονων «εναλλακτικών» μορφών θρησκευτικότητας και στη σχέση τής θρησκείας με τόν κινηματογράφο και τή δημοφιλή μαζική κουλτούρα (pop culture). Είναι συγγραφέας έξι βιβλίων και πολυάριθμων μελετών και άρθρων, που έχουν δημοσιευθεί σε συλλογικούς τόμους και έπιστημονικά περιοδικά τής Ελλάδας και του έξωτερικού.

Μαρία Παζάρσκη. Ε.ΔΙ.Π. στην Άνωτάτη Έκκλησιαστική Άκαδημία Άθηνών. Κάτοχος Μεταπτυχιακού και Διδακτορικού Διπλώματος στην Παλαιά Διαθήκη και Δρ Θεολογίας τής Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή θεολογικά συνέδρια, έπιστημονικές συναντήσεις και ήμερίδες. Το έργο της περιλαμβάνει άρθρα σε διεθνή έπιστημονικά περιοδικά, πρωτότυπα έπιστημονικά λήμματα σε τόμους, μονογραφία για τή σοφολογική γραμματεία, υπόμνημα στον Έκκλησιαστή, βιβλιοκρισία σε μετάφραση τών Ψαλμών. Έκπρόνησε σχόλια στον Έκκλησιαστή και στις Παροιμίες στο πλαίσιο του προγράμματος έκδοσης σχολιασμένης Άγίας Γραφής από τήν Έλληνική Βιβλική Έταιρία, όπου είναι έπιστημονική συνεργάτις.

Πέτρος Ά. Παναγιωτόπουλος. Έπίκουρος Καθηγητής του Τμ. Θεολογίας τής Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. Σπούδασε Φυσική και Θεολογία στο Α.Π.Θ και έλαβε Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό Δίπλωμα από το Τμ. Θεολογίας του Α.Π.Θ. Διδάσκων στη Θεολογική Σχολή του Όρθοδόξου Πανεπιστημίου του Κογκό και ιδρυτικό μέλος του Έργαστηρίου Κοινωνικής Έρευνας τής Θρησκείας και του Πολιτισμού του Τομέα Ήθικης και Κοινωνιολογίας του Τμ. Θεολογίας του Α.Π.Θ. Έργάστηκε ως έπιμελητής τής ήθικο-θρησκευτικής έκδοσης του Οίκουμενικού Πατριαρχείου Όρθοδοξία και τής Έπιθεώρησης του Πατρι-

αρχικοῦ Κέντρου Πατερικῶν Μελετῶν *Κληρονομία*, καί ὡς ἀρχισυντάκτης στήν ἴστοσελίδα *Πεμπτουσία* στήν ἐλληνική καί ἀγγλόφωνη ἐκδόσή της.

Γεώργιος Δ. Παναγόπουλος. Καθηγητής Δογματικῆς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στήν Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Ἀθηνῶν καί Ἐπισκέπτης Καθηγητής στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μονάχου. Σπούδασε Νομικά, Θεολογία καί Βυζαντινολογία στά Πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καί Μονάχου καί ἀνακηρύχθηκε Δρ Θεολογίας ἀπό τὸ Α.Π.Θ. Τὰ ἐρευνητικά ἐνδιαφέροντά του ἐστιάζουν στή σχέση θεολογίας καί φιλοσοφίας, τὸν δυτικὸ Χριστιανισμὸ καί τὴ νεώτερη ρωσικὴ θρησκευτικὴ σκέψη. Γνωρίζει ἀγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ἰταλικά, ρωσικά καί λατινικά καί εἶναι μέλος ἐλληνικῶν καί ξένων ἐπιστημονικῶν Ἐταιρειῶν. Πρόσφατα ἔργα του: *Ζητήματα Ἐκκλησιολογίας* (2016), *Κοινωνία καί Ἦσυχασμός* (2021), *Russische Sophiologie zwischen orthodoxer Tradition und moderner Philosophie* (2021).

Βικτωρία Παντερῆ. Δρ Θεολογίας ἀπὸ τὸ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. μὲ εἰδίκευση στὴ Λειτουργικὴ. Ἔργάζεται ὡς ἐκπαιδευτικὸς στὴ Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευση. ἔχει παρακολουθήσει μαθήματα στό Τμ. Ρωμαιοκαθολικῆς Θεολογίας καί στό Σεμινάριο Παλαιοκαθολικῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης (2007-2010). ἔχει ἐκδοθεῖ ἡ μελέτη της: *Ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου στὰ Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς: Μύρον – Εὐχέλαιον – Καλλιέλαιον* (2017).

Κερασένια Σ. Παπαλεξίου. Ε.ΔΙ.Π. στό Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καί Θρησκευσιολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Πτυχιούχος τοῦ Τομέα Φιλοσοφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. ἀπὸ ὅπου ἔλαβε τὸ μεταπτυχιακὸ καί διδακτορικὸ της δίπλωμα στήν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία. Μεταδιδακτορικὴ ἐρευνητριά στό Πανεπιστήμιο Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἔργα της: *Μικρὰ Πλατωνικά* (2009) *Πλάτων, Θεαίτητος*, εἰσαγωγή, μετάφραση, σχόλια (2015), *Εἰσαγωγή στήν Ὀντολογία των Προσωκρατικῶν* (2015). Ἐπίσης ἔχει δημοσιεύσει ἄρθρα καί μελέτες σὲ ἐλληνικά καί ξένα ἐπιστημονικά περιοδικὰ καί ἐπετηρίδες.

Κωνσταντῖνος Πέτσιος. Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας στό Τμ. Φιλοσοφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Παν. Ἰωαννίνων καί Διευθυντῆς τοῦ Ἐργαστηρίου Ἑρευνῶν Νεοελληνικῆς Φιλοσοφίας. Ἐπιστημονικὸς ὑπεύθυνος τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ὡς ἄνω Ἐργαστηρίου Ἑρευνῶν, *Κάτοπτρον Νεοελληνικῆς Φιλοσοφίας*, στό ὁποῖο δημοσιεύονται μελέτες, μετὰ ἀπὸ «τυφλὴ κρίση» ("blind review"), ποὺ ἀφοροῦν τὴ χειρόγραφη φιλοσοφικὴ παράδοση τῆς Νεοελληνικῆς Φιλοσοφίας. Ὑπῆρξε Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφικῆς Ἐταιρείας (2017-2019) καί Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐταιρείας Ἡπειρωτικῶν Μελετῶν ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν. Παράλληλα μὲ τὴ μελέτη καί τὴ διδασκαλία τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Φιλοσοφίας σὲ προπτυχιακὸ καί μεταπτυχιακὸ ἐπίπεδο ἔχει προσανατολίσει τὸ ἐπιστημονικὸ του ἐνδιαφέρον στήν ἔρευνα τῆς χειρόγραφης νεοελληνικῆς φιλοσοφικῆς παράδοσης.

Καλλιόπη (Πέπη) Ρηγοπούλου. Όμοτιμη Καθηγήτρια του Ε.Κ.Π.Α. Γεννήθηκε στην Άθηνά από Μικρασιατες γονεις. Σπούδασε Χημεία στο Ε.Κ.Π.Α., Ίστορία Τέχνης και Αρχαιολογία στη Σορβόννη (όπου ύποστήριξε και τή διατριβή της με θέμα: «Ή σκηνή στον Paul Klee»), Συντήρηση Έργων Τέχνης (MST) επίσης στη Σορβόννη, και Ίστορία και Θεωρία τής Τέχνης με τον Huber Damisch στην École des Hautes Etudes en Sciences Sociales. Δίδαξε στο Πολυτεχνείο Κρήτης, στη Φιλοσοφική Σχολή Άθηνών, στο Τμήμα Ε.Μ.Μ.Ε. του Ε.Κ.Π.Α., του όποιου είναι σήμερα Όμοτιμη Καθηγήτρια Αισθητικής Έπικοινωνίας και Τεχνολογίας. Ένδεικτικά άντικείμενα διδασκαλίας: Ίστορία τής Τέχνης και του Πολιτισμού, Εισαγωγή στις Πολιτισμικές Σπουδές, Τέχνη και Τεχνολογία, Ή πόλη /Αισθητική και Έπικοινωνία, Πρωτοπορίες τής Τέχνης και Ουτοπία, Άνάλυση Λόγου και Εικόνας, Μύθος και Ψυχανάλυση, Ίστορικό τραύμα και Πολιτικές τής Μνήμης κ.ά.

Κωνσταντίνος Σιδώμος. Ψυχίατρος παιδιών και έφήβων, Δρ Ίατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (θέμα διατριβής: «Έθισμός τών έφήβων στους Ήλεκτρονικούς Υπολογιστές και τó Διαδίκτυο: Ψυχιατρικά συμπτώματα και διαταραχές ύπνου»). Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος εξειδίκευσης τής Ίατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ίωαννίνων στην Κοινωνική Ψυχιατρική-Παιδοψυχιατρική. Ύπεύθυνος σχεδιασμού και όργάνωσης του πρώτου στην Έλλάδα Ειδικού Ψυχιατρικού Ίατρείου για τόν έθισμό στο Διαδίκτυο, στο Ίπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης. Έχει πάνω από 30 δημοσιεύσεις σε διεθνή και έλληνικά έπιστημονικά περιοδικά και πολυάριθμες ανακοινώσεις σε διεθνή και έλληνικά Συνέδρια. Είναι άξιολογητής έπιστημονικών έρευνών σχετικών με τά θέματα του διαδικτύου. Έπιμελήθηκε τήν έκδοση τών συλλογικών έργων: Έρευνα-πρόληψη-άντιμετώπιση τών κινδύνων στη χρήση του διαδικτύου (2011), Έθισμός στο διαδίκτυο και άλλες διαδικτυακές συμπεριφορές ύψηλου κινδύνου (2012) και Όφέλη και κίνδυνοι στη χρήση του διαδικτύου (2013).

Διονύσιος Σκλήρης. Δρ του Πανεπιστημίου τής Σορβόννης (Paris IV), όπου έκπóνησε Διδακτορική Διατριβή με θέμα «Ό όρος "τρόπος" στη σκέψη του Μαξίμου του Όμολογητού». Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στις «Σπουδές τής Ύστερης Αρχαιότητας και του Βυζαντίου» στο King's College, με ειδίκευση στη Φιλοσοφία (θέμα έργασίας: «Ή θεωρία του κακού στον Πρόκλο ως μιá ολοκλήρωση του μονισμού του Πλωτίνου»), καθώς και μεταπτυχιακού τίτλου από τó Πανεπιστήμιο τής Σορβόννης στη Βυζαντινή Γραμματεία (Πατρολογία). Σπούδασε Κλασική Φιλολογία και Θεολογία στο Ε.Κ.Π.Α. Έχει διδάξει στη Θεολογική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. και στο Έλληνικό Άνοιχτό Πανεπιστήμιο. Τελευταία βιβλία του: Άγαπώμαι, άρα σκέφτομαι (2021), Οι Άνύπαρκτοι που διάλεξε ό Θεός (2021), Slavoj Žižek and Christianity (2019).

Άντώνης Α. Σμυρναίος. Καθηγητής στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Διδάσκει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο Νεοελληνική Ίστορία, Ίστορία τής Νεοελληνικής Έκπαίδευσης, Διδακτική τής Ίστορίας, καθώς και ζητήματα που άφορουν τή Δημιουργικότητα και τήν Καινοτομία. Μέσα στο πλαίσιο και

τις προοπτικὲς ποὺ προσφέρουν ἡ Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας καὶ ἡ Φιλοσοφία τῆς Παιδείας διερευνᾷ ἐπίσης τὴ σχέση κοινωνίας, ἱστορίας, ἐπιστήμης καὶ παιδαγωγικῆς μὲ τὸ μετανεωτερικὸ φαινόμενο τοῦ μετα-ανθρωπισμοῦ. Διευθυντὴς τοῦ Ἐργαστηρίου Ἐκπαιδευτικῆς καὶ Τοπικῆς Ἱστορίας τοῦ Π.Τ.Δ.Ε., ἔχει χρηματίσει ἐπιστημονικὸς ὑπεύθυνος ἱστορικῶν Ἐρευνητικῶν Προγραμμάτων. Πρόσφατα βιβλία του: *Ἱστοροῦμεν δι' ἐμπιστοσύνης: Ἡ ἐμπιστοσύνη ὡς ἱστοριογραφικὴ μεταβλητὴ* (2023), *Ἡ Ἱστορία ὡς ἐπιπτώχωση: Ἀπὸ μιὰ ἱστοριογραφία βουλιμικὴ σὲ μιὰ ὑδροκεφαλικὴ Διδακτικὴ τῆς Ἱστορίας* (2020), *Ὁ Καλβίνος στὴν Ἰωλκὸ: Οἱ Ἀμερικανοὶ ἱεραπόστολοι στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ συγκρότηση τῆς Εὐαγγελικῆς Κοινότητος τοῦ Βόλου (1875-1901)* (2017).

Χρυσόστομος Σταμούλης. Κοσμήτορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. καὶ Καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς καὶ Συμβολικῆς Θεολογίας στὸ Τμ. Θεολογίας. Σπούδασε στὰ Πανεπιστήμια τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ Βελιγραδίου καὶ τοῦ Durham. Πρόεδρος τοῦ Τμ. Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ. γιὰ δύο θητείες (2011-2013 καὶ 2013-2015). Ἔχει διδάξει ὡς Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς καὶ ἔχει δώσει διαλέξεις στὴν Εὐρώπη, στὴν Ἀσία καὶ στὶς Η.Π.Α. Εἶναι Ἄρχων Διδάσκαλος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ μέλος πολλῶν ἐπιτροπῶν στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό. Τελευταῖα ἔργα του: *Holy Beauty. Prolegomena to an Orthodox Philocalic Aesthetics* (2022), *Broken Bridges. An Introduction to Orthodox Fundamentalism* (2021), *Φάγαμε ἧττα. Κείμενα γιὰ τὸν αὐτοσεγκλωβισμό τῆς Ὀρθοδοξίας* (2021). Ἔκανε μουσικὲς σπουδὲς (φλάουτο, ἀνώτερα θεωρητικά) στὸ Μακεδονικὸ καὶ στὸ Κρατικὸ Ὡδεῖο Θεσσαλονίκης. Ἀπὸ τὸ 1991 διευθύνει τὴ Μεικτὴ Χορωδία «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος» Θεσσαλονίκης. Ἀσχολήθηκε μὲ τὴ σύνθεση καὶ ἔχει ἐκδώσει ἕξι ψηφιακοὺς δίσκους.

Γεώργιος Στεῖρης. Καθηγητὴς Φιλοσοφίας τῶν Μέσων Χρόνων καὶ τῆς Ἀναγέννησης στὴ Δύση, στὸ Τμ. Φιλοσοφίας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Jyväskylä (Φινλανδία) καὶ Ἐπισκέπτης Ἐρευνητῆς (Visiting Fellow) στὸ Boğaziçi University (Κωνσταντινούπολη). Ἔχει διδάξει στὸ Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, τὸ Ε.Α.Π., καὶ σὲ study abroad προγράμματα τοῦ University of Connecticut καὶ τοῦ Boston University. Ἔχει τιμηθεῖ μὲ τὸ Jubilee Medal "80 years of Al-Farabi Kazakh National University" τοῦ Al-Farabi Kazakh National University γιὰ τὸ ἔργο του στὴν ἀραβικὴ φιλοσοφία. Πρόσφατα ἔργα του: *Maximus the Confessor as a European Philosopher* (ἐπιμ. S. Mitralaxis, G. Steiris, M. Podbielski, 2017) καὶ *The Oxford Handbook of Dionysius the Areopagite* (ἐπιμ. M. Edwards, D. Pallis, G. Steiris, 2022).

Θεοφάνης Τάσης. Διδάσκει Σύγχρονη Πρακτικὴ Φιλοσοφία στὸ Alpen-Adria Universität (Ἀυστρία) καὶ εἶναι Ἐπισκέπτης Καθηγητὴς στὸ Universität St. Gallen (Ἑλβετία). Διετέλεσε Stanley J. Seeger Fellow στὸ Παν. τοῦ Princeton, Marie Curie Fellow στὸ Université Saint-Louis στὶς Βρυξέλλες, καὶ Erasmus Fellow στὸ Freie Universität Berlin. Ἡ ἔρευνά του ἀφορᾷ τὴ σχέση πολιτικῆς, ἠθικῆς καὶ ἀνθρώπινης ἀναβάθμισης μὲ ἐπίκεντρο τὶς ἔννοιες εἰκόνα, θνητότη-

τα καὶ τέχνη τοῦ βίου. Τὰ ἔργα του *Πολιτικὲς τοῦ Βίου: Ἡ Εἰρωνεία* (2012) καὶ *Καστοριάδης: Μιὰ Φιλοσοφία τῆς Αὐτονομίας* (2007) ἔχουν βραβευθεῖ μὲ τὸ Καυταντζόγλειο βραβεῖο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐνῶ τὸ *Ψηφιακὸς Ἀνθρωπισμὸς: Εἰκονιστικὸ Ὑποκείμενο καὶ Τεχνητὴ Νοημοσύνη* (2019) ἦταν ὑποψήφιο γιὰ τὸ Κρατικὸ Βραβεῖο Δοκιμίου 2020.

Χρῆστος Τερέζης. Πρ. Καθηγητῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς Φιλοσοφίας στὸ Τμ. Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, πρ. Διευθυντῆς τοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Πανεπιστημίου «Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Θεολογία καὶ Θρησκευτικὸς Πλουραλισμὸς» (μεταπτ. πρ. «Σπουδὲς στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογία») καὶ πρ. Κοσμητῶρ τῆς Σχολῆς Ἀνθρωπιστικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν γιὰ δύο θητείες κατόπιν ἐκλογῆς. Ἔχει βραβευθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν (δύο φορές), ἔχει τιμηθεῖ μὲ τὸ βραβεῖο Ἐμμ. Ἀνδρεάδη τοῦ ἐκ Πριήνης τῆς Ἰωνίας καὶ ἔχει διατελέσει συνεργάτης τῆς UNESCO (δύο φορές). Ἔχει δημοσιεύσει τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικὸ πλῆθος μονογραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἀρθρῶν, μὲ θέματα ἀντλούμενα ἀπὸ τὴν Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Φιλοσοφία καὶ ἀπὸ τὴ Βυζαντινὴ Φιλοσοφία καὶ Θεολογία.

Ἀντώνης Τουλούμης. Ἀρχιτέκτων Μηχανικὸς Ε.Μ.Π., μὲ μεταπτυχιακὸ δίπλωμα Διατμηματικοῦ Προγράμματος τοῦ Ε.Μ.Π. μὲ κατεύθυνση «Σχεδιασμὸς – χῶρος – πολιτισμὸς», καὶ μεταπτυχιακὸ δίπλωμα «Ψηφιακὲς Μορφὲς Τέχνης», τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν Ἀθηνῶν. Προϊστάμενος του Τμ. Μελετῶν καὶ Ἔργων τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. Σὲ ἐρευνητικὸ ἐπίπεδο, ἀρχιτεκτονικὸ, θεωρητικὸ καὶ καλλιτεχνικὸ, διερευνᾷ τρόπους σχεδιασμοῦ τῆς χρονικῆς ἀντίληψης στὴν Ἀρχιτεκτονική, τὴ Μουσικὴ καὶ τὸν Κινηματογράφο, μέσα ἀπὸ θεωρητικὲς πηγὲς καὶ σύγχρονες, ψηφιακὲς ἐφαρμογές.

Χαράλαμπος Τσέκερης. Διδάκτωρ, Κύριος Ἐρευνητῆς στὸ Ἰνστιτοῦτο Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, μὲ γνωστικὸ ἀντικείμενο «Κοινωνιολογία τοῦ Διαδικτύου», Ἐπισκέπτης Καθηγητῆς στὸ Ε.Κ.Π.Α., Τακτικὸ Μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς καὶ Τεχνοηθικῆς. Συντονίζει τὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα World Internet Project Greece, ποῦ ἐστιάζει στὴ χρήση τοῦ διαδικτύου στὴν Ἑλλάδα, καὶ κατέχει τιμητικὰ τὴ θέση τοῦ ἐκτακτοῦ Καθηγητῆ στὴ Σχολὴ Δημόσιας Ἡγεσίας τοῦ Παν. τοῦ Stellenbosch, ἐνῶ διατελεῖ Ἐρευνητικὸς Ἐταῖρος στὸ Anti-Corruption Education and Research Centre τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου. Ἔχει διευθύνει πολλὰ ἐρευνητικὰ προγράμματα καὶ ἔχει διδάξει σὲ πολλὰ προγράμματα σπουδῶν καὶ πανεπιστημιακῆς σχολῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικὸ.

Βασίλειος Τσίγκος. Καθηγητῆς στὸ Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καὶ Χριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ τοῦ Α.Π.Θ. Σπούδασε Θεολογία στὶς Θεολογικὲς Σχολῆς Α.Π.Θ. καὶ Δουβλίνου. Ἐπισκέπτης Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Balamand.

Τὸ ἐρευνητικὸ τοῦ ἐνδιαφέρον ἐστιάζει στὴν αὐθεντικὴ ἔκθεση τοῦ περιεχομένου τῆς ὀρθοδόξου πίστεως σὲ διαχρονία καὶ συγχρονία μὲ τὸν τρόπο ζωῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος. Ἔχει λάβει μέρος σὲ δεκάδες θεολογικὰ συνέδρια, συμπόσια καὶ ἡμερίδες στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικόν. Ἔδωσε πολλὰ διαλέξεις σὲ θέματα θεολογικὰ καὶ σύγχρονου προβληματισμοῦ. Ἔχει δημοσιεύσει 12 μονογραφίες καὶ 65 ἄρθρα. Πρόσφατα ἔργα: *Περιχώρησις. Θεολογικὸ περιεχόμενον τοῦ ὄρου καὶ οἱ ἐφαρμογές του κατὰ τὴ Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας* (2015), *Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας* (2019), *Ἄνθρωπος, ὁ ἐν μικρῷ μέγας. Ὅψεις ὀρθοδόξου ἀνθρωπολογίας* (2019).

Σταυρούλα Τσινόρεμα. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας καὶ Βιοηθικῆς στὸ Τμῆμα Φιλοσοφικῶν καὶ Κοινωνικῶν Σπουδῶν, Διευθύντρια Σπουδῶν τοῦ Διοργανικοῦ Μεταπτυχιακοῦ Προγράμματος «Βιοηθική», Διευθύντρια τοῦ Ἐργαστηρίου Βιοηθικῆς καὶ ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 2021 Κοσμήτορας τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης. Πτυχιούχος Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἔλαβε διδακτορικὸ δίπλωμα στὴν Ἠθικὴ Φιλοσοφία ἀπὸ τὸ Exeter University. Εἶναι μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς καὶ Τεχνολογικῆς Δεοντολογίας (2021-2025). Τὸ ἐρευνητικὸ καὶ συγγραφικὸ τῆς ἔργο ἐπικεντρώνεται στὴν ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ φιλοσοφία, τὴ βιοηθικὴ, τὴν ἐπιστημολογία, τὴ φιλοσοφία τῆς γλώσσας καὶ τοῦ νοῦ.

Στυλιανὸς Τσομπανίδης. Καθηγητὴς τοῦ Τμ. Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. μὲ ἀντικείμενο «Οἰκουμενικὴ Κίνησις: Ἱστορία – Θεολογικοὶ Διάλογοι». Σπούδασε Θεολογία στὰ Πανεπιστήμια Θεσσαλονίκης καὶ Χαϊδελβέργης (Γερμανία). Τὸ 1996 ἀναγορεύθηκε Διδάκτωρ τοῦ Τμ. Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. μὲ θέμα διατριβῆς «Λειτουργία μετὰ τὴ Λειτουργία. Ἡ συμβολὴ τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας καὶ Θεολογίας στὴν κοινὴ χριστιανικὴ μαρτυρία γιὰ δικαιοσύνη, εἰρήνη καὶ ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας». Συμμετείχε ὡς μέλος τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὶς Γενικὲς Συνελεύσεις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στὸ Μπουσάν (Νότια Κορέα, 2013) καὶ στὴν Καρλσρούη (Γερμανία, 2022).

Τέλης Τύμπας. Καθηγητὴς Ἱστορίας τῆς Τεχνολογίας στοὺς Νεώτερους Χρόνους στὸ Τμ. Ἱστορίας καὶ Φιλοσοφίας τῆς Ἐπιστήμης τῆς Σχολῆς Θετικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Ε.Κ.Π.Α. Ἔχει συνδυάσει σπουδὲς σὲ Χημικὴ Μηχανικὴ (Msc, Α.Π.Θ., 1989), Τεχνολογικὴ καὶ Ἐπιστημονικὴ Πολιτικὴ (MSc, Georgia Tech, 1995) καὶ Ἱστορία καὶ Κοινωνιολογία τῆς Τεχνολογίας (PhD, Georgia Tech, 2001). Διευθυντὴς τοῦ ἀγγλόφωνου Διατμηματικοῦ Προγράμματος Σπουδῶν "Science, Technology, Society – Science and Technology Studies" τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καὶ Ἀντιπρόεδρος Ἐρευνας τῆς European Inter-University Association on Society, Science and Technology (ESST), ἔχει, μετὰξὺ ἄλλων, θητεύσει ὡς Chair τῆς Management Committee τοῦ "Tensions of Europe: Research Network on History, Technology and Europe" καὶ ὡς Πρόεδρος τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Τεκμηρίωσης. Συνεργαζόμενο μέλος Δ.Ε.Π. τοῦ

Ίνστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών τοῦ Ίδρυματος Τεχνολογίας καί Ἐρευνας καί τοῦ European University Viadrina, ἦταν ἐπισκέπτῃς ἐρευνητῆς στό MIT Program in Science, Technology and Society καί στό Center of Research Excellence "Swedish Institute for Disability Research".

Σταῦρος Φωτίου. Καθηγητῆς Θεολογίας καί Διδακτικῆς τών Θρησκευτικῶν στό Τμ. Ἐπιστημῶν τῆς Ἀγωγῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κύπρου. Σπούδασε Παιδαγωγική στήν Παιδαγωγική Ἀκαδημία Κύπρου καί Θεολογία στή Θεολογική Σχολή τοῦ Ε.Κ.Π.Α., ὅπου καί ἐκπόνησε διδακτορική διατριβή. Τό 2019 ἐξελέγη Ἰδρυτικό Μέλος τῆς Κυπριακῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, Γραμμάτων καί Τεχνῶν. Συγγραφέας 20 βιβλίων καί 100 ἄρθρων σέ διάφορα ἐπιστημονικά περιοδικά, καί ἐπιμελητῆς 60 συλλογικῶν τόμων. Ἔργα του ἔχουν μεταφραστεῖ στήν ἀγγλική, γαλλική, ἰταλική, ρωσική καί φινλανδική γλώσσα.

Δημήτριος Κ. Χοῖλοῦς. Δρ Θεολογίας καί ἐκπαιδευτικός στή δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση. Σπούδασε στό Τμ. Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ., ἀπό ὅπου ἔλαβε ἐπίσης μεταπτυχιακό (2010) καί διδακτορικό δίπλωμα (2016) μέ εἰδίκευση στήν Ὀμιλητική καί παράλληλα ἐκπόνησε μεταδιδακτορική ἔρευνα στό ἴδιο γνωστικό ἀντικείμενο (2020). Συγγραφέας τοῦ βιβλίου: *Τό ὀμιλητικό ἔργο τοῦ Μητροπολίτη Πολυανῆς καί Κιλκισίου Ἀποστόλου Παπακωνσταντίνου*. Διδακτικά του σενάρια ἔχουν δημοσιευθεῖ σέ διάφορα παιδαγωγικά περιοδικά, ἐνῶ ἔχει βραβευθεῖ ἀπό τὸ Ὑπ. Παιδείας καί Θρησκευμάτων γιά ἀντίστοιχο βέλτιστο διδακτικό σενάριο, τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε στήν πλατφόρμα «Αἴσωπος». Συμμετεῖχε στή συγγραφή διδακτικοῦ ἐγχειριδίου γιά τή Β΄ Γυμνασίου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γυμνασίων (*Ἡ Λειτουργική Ζωή τῆς Ἐκκλησίας*). Ἐπιμορφωτῆς Β΄ τοῦ Ι.Ε.Π. μέ ἔργο τήν ἐπιμόρφωση θεολόγων καθηγητῶν δευτεροβάθμιας ἐκπαίδευσης στά Ν.Π.Σ. τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν.

Παναγιώτης Χριστιᾶς. Ἀναπληρωτῆς καθηγητῆς Πολιτικῆς καί Κοινωνικῆς Φιλοσοφίας στή Σχολή Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Κύπρου. Ἀποφοίτησε ἀπό τὸ Ἐθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο (Ε.Μ.Π.) μέ δίπλωμα Μηχανολόγου Μηχανικοῦ (MSc). Στή συνέχεια σπούδασε Φιλοσοφία, Πολιτικές καί Κοινωνικές Ἐπιστήμες στή Σορβόνη καί τήν EHESS, στό Παρίσι, ὅπου ἀπέκτησε διδακτορικό δίπλωμα στήν Κοινωνιολογία (Université Paris Descartes) καί διδακτορικό δίπλωμα στή Φιλοσοφία (Université de Paris 1 – Panthéon-Sorbonne). Εἶναι συγγραφέας τριῶν τόμων τῆς σειρᾶς «Les chemins d'Ulysse», ἀφιερωμένων στή σκέψη σημαντικῶν συγγραφέων καί στοχαστῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς λογοτεχνίας (2004-2018) καί ἐνός τόμου γιά τίς πλατωνικές ἐπιρροές τῆς πολιτικῆς σκέψης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (*Platon et Paul au bord de l'abîme. Pour une politique katéchontique*, 2014). Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐτοιμάζει ἕνα βιβλίο γιά τίς ἀριστοτελικές ἐπιρροές τοῦ Edmund Burke (προσωρινὸς τίτλος: *Edmund Burke or the Mirror of Reason*).

Εἰρήνη Χριστινάκη-Γλάρου. Καθηγήτρια στό Τμ. Κοινωνικῆς Θεολογίας καί Θρησκευσιολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α. καί δικηγόρος παρ'

Ἀρείω Πάγω. Νομική σύμβουλος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνούς Ἐταιρείας Δικαίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἄρθρα καί μελέτες της ἔχουν μεταφραστεῖ στήν ἀγγλική καί τή ρουμανική.

Βασίλειος Δ. Χριστοδουλάκης. Δρ Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Ε.Κ.Π.Α., διδάσκων στή Σχολή Ἀνθρωπιστικῶν καί Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν. Κάτοχος Μεταπτυχιακοῦ ἀπό τὸ Διατμηματικὸ Πρόγραμμα Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν τοῦ Ε.Κ.Π.Α. «Βιοηθική» (2008). Ἔχει συμμετάσχει μὲ εἰσηγήσεις σὲ ἑλληνικὰ καί διεθνῆ ἐπιστημονικὰ συνέδρια φιλοσοφίας καί βιοηθικῆς, πὸ ἀποτελοῦν καί τὰ κύρια ἐρευνητικὰ του ἐνδιαφέροντα. Ἀπὸ τὸ 2003 ἀσκεῖ τὴ δικηγορία στὸ Ρέθυμνο (σήμερα: Δικηγόρος παρ' Ἀρείω Πάγω), μὲ τομεῖς εἰδίκευσης τὸ Ἀστικό, τὸ Διοικητικὸ καί τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Δίκαιο. Νομικὸς σύμβουλος τῆς Γ. Μ. Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου καί μέλος τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ὄργανισμοῦ Διοικήσεως Μοναστηριακῆς Περιουσίας (Ο.Δ.Μ.Π.) Ν. Ρεθύμνης ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ρεθύμνου.

Χρῆστος Χριστοδούλου. Ἐπίκουρος Καθηγητῆς στή Σχολή Ἡλεκτρολόγων Μηχανικῶν καί Μηχανικῶν Ὑπολογιστῶν (Σ.Η.Μ.Μ.Υ.) τοῦ Ε.Μ.Π., ὅπου ἐκπόνησε τὴ διδακτορικὴ του διατριβή. Ἐκπόνησε Μεταδιδακτορικὴ Ἔρευνα (2013-2015), στὸ πλαίσιο Ὑποτροφίας τοῦ Ι.Κ.Υ., στὸ Τμῆμα Η.Μ.Μ.Υ. τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τοῦ Δημοκροτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Ἔχει συμμετάσχει σὲ πλῆθος ἐθνικῶν καί εὐρωπαϊκῶν (FP7, H2020) ἐρευνητικῶν προγραμμάτων σχετικῶν μὲ τὶς ἠλεκτρικὲς δοκιμὲς καί δοκιμὲς ἠλεκτρομαγνητικῆς συμβατότητας, τὰ συστήματα ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας, τὰ ἔξυπνα δίκτυα καί τὴν ἐξοικονόμηση ἐνέργειας σὲ συστήματα ἰσχύος. Ἔχει δημοσιεύσει πάνω ἀπὸ 60 ἐργασίες σὲ διεθνῆ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ καί συνέδρια, ἐνῶ εἶναι ἐπίσης κριτῆς καί μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς σὲ ὀρισμένα ἐξ αὐτῶν.

Ευάγγελος Γιαμούρης. Γεννήθηκε στην πόλη τῆς Ἄρτας, ὅπου καὶ ἄρχισε νὰ διδάσκεται τὴν τρομπέτα σὲ ἡλικία ἑπτὰ ἐτῶν. Στὴ συνέχεια, στὸ Ὄδείο Ἀθηνῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τρομπέτα, σπούδασε ἐπίσης λυρικό τραγούδι καὶ θεωρητικά, ὅπου καὶ ἀρίστευσε. Ἐγκαταστάθηκε στὴ Νέα Ὑόρκη, γιὰ νὰ συνεχίσει τὶς σπουδές του στὴ μουσικὴ καὶ εἰδικότερα στὸ τραγούδι καὶ τὴ σύνθεση στὸ NYU. Μέσα ἀπὸ μεγάλη ποικιλία μουσικῶν γνώσεων καὶ ἐμπειριῶν ἐξέλιξε τὸ προσωπικὸ του μουσικὸ ὕφος.

Ἴχει συμμετάσχει σὲ ὅπερες (*Ναμποῦκο*, Winspear Opera House 2008· *Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα*, Winspear Opera House· *Τὸ Φάντασμα τῆς Ὀπερας*, Broadway 2007), σὲ συναυλία μὲ τίτλο «Ἡ Μουσικὴ τοῦ Κόσμου» στὸ Carnegie Hall, καὶ ἔχει ἐμφανιστεῖ σὲ ἰδιαίτερες παραστάσεις στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Μαϊάμι μὲ θέμα: «Μουσικὴ, ἢ Παγκόσμια Γλῶσσα» (2017), καὶ στὸ Chicago Cultural Center, σὲ συναυλία blues μουσικῆς καὶ τῆς πεντατονικῆς τῆς Ἡπείρου.

Τὸ 2018 ἦταν τενόρος ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀπὸ τοὺς τέσσερις ποὺ ἐπελέγησαν ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ νὰ ἐμφανισθοῦν στὸ Ὀλυμπιακὸ Στάδιο τοῦ Πεκίνου, στὴν ἐκδήλωση «Asian Culture Carnival», ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες ποὺ διοργανώθηκαν στὴν Κίνα κ.ἄ. Καλεῖται ὡς εἰδικὸς σὲ ἐπιτροπὲς στὴ Νέα Ὑόρκη γιὰ ἀνεύρεση εἰδικῶν θεμάτων σὲ παραγωγές στὸ Broadway.

Ἴχει τραγουδήσει σὲ πολλὰς χώρες τοῦ κόσμου (Περὺ, Βραζιλία, Ἀργεντινὴ, κ.ἄ.) σὲ τοπικὲς συναυλίες, μὲ ἐρμηνευτὲς τῆς ἀντίστοιχης χώρας, γεγονός ποὺ συνέβαλε στὴ διεύρυνση τῶν μουσικῶν ὀριζόντων του. Συνεργάζεται στὴ Νέα Ὑόρκη μὲ τὸν διεθνοῦς φήμης μουσικὸ παραγωγὸ Antony Marseilles καὶ δημιουργεῖ ἰδιαίτερες διασκευὲς τραγουδιῶν, ἀνιχνεύοντας νέους δρόμους μουσικῆς ἔκφρασης.

Vittorio Grigolo. Τενόρος. Γεννήθηκε στὸ Ἀρέτσο καὶ μεγάλωσε στὴ Ρώμη. Σπούδασε τραγούδι στὴ Schola Puerorum Cantorum τῆς Καπέλα Σιξτίνα, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Μαέστρου Domenico Bartolucci. Γιὰ πρώτη φορὰ ἐμφανίζεται ἐπὶ σκηνῆς σὲ ἡλικία μόλις 13 ἐτῶν, ὡς νεαρὸς βοσκὸς στὴν *Τόσκα*, στὴν Ὀπερα τῆς Ρώμης, δίπλα στὸν Luciano Pavarotti. Μέσα σὲ λίγα μόλις χρόνια ἀρχίζει νὰ ἐμφανίζεται στὶς σημαντικότερες σκηνές τοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τῶν Riccardo Chailly, Lorin Maazel, Zubin Mehta, Riccardo Muti, Myung-Whun Chung, Daniel Oren καὶ Antonio Pappano. Τὸ ρεπερτόριό του περιλαμβάνει τοὺς κορυφαίους ρόλους τῆς ἰταλικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς ὄπερας: *Τραβιάτα*, *Μποέμ*, *Ριγκολέττο*, *Τὸ ἐλιξίριο τοῦ ἔρωτα*, *Λουτσία ντὶ Λαμερμούρ*, *Φάουστ*, *Ρωμαῖος καὶ Ἰουλιέττα*, *Μανόν*, *Τὰ παραμῦθια τοῦ Χόφμαν*, *Βέρθερος* κ.ἄ.

Ἡ ἐρμηνεία του στὴ Metropolitan Opera τῆς Νέας Ὑόρκης χαρακτηρίστηκε ὡς «μιὰ πραγματικὰ ἀλησμόνητη βραδιά» (*Latinos Post*) καὶ ἡ φωνή του περιγράφηκε ὡς «ἓνα ἐνδιαφέρον ὄργανο, φλογερὸ καὶ εὐέλικτο, ποὺ τὸ χειρίζεται μὲ πάθος» (*New York Times*). Ἴχει σημειώσει πολλὰς καὶ μεγάλες δισκογραφικὰς ἐπιτυχίες καὶ ἔχει λάβει πολλὰ διεθνῆ βραβεῖα καὶ τιμητικὰς διακρίσεις. Μὲ στόχο νὰ φέρει τὴν ὄπερα κοντὰ στοὺς νέους, βγάζοντάς τὴν ἀπὸ τὸν παραδοσιακὸν χώρον τοῦ θεάτρου, ἦταν ὁ πρῶτος ποὺ ἀνέβασε δύο διάσημες

ὄπερες στὶς πιὸ ἀσυνήθιστες σκηνές: τὴν *Τραβιάτα* στὸν κεντρικὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τῆς Ζυρίχης (2008) καὶ τὸ *ἑλιξίριο τοῦ ἔρωτα* στὸ ἀεροδρόμιο Malpensa τοῦ Μιλάνου (2015).

Δρ Εὐστάθιος Ἀρβανίτης. Γεννήθηκε στὴν Ἄμφισσα. Σπούδασε μουσικὴ στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸ (Ἑλληνικὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν, Musikhochschule Γερμανίας, Μαδρίτη Ἰσπανίας, Τμ. Μουσικῶν Σπουδῶν Α.Π.Θ., Southwest University). Ἔχει δώσει συναυλίες καὶ ρεσιτὰλ ὡς κιθαρίστας καὶ ἔχει διευθύνει ὀρχήστρες, φιλαρμονικὲς καὶ χορωδίες στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικὸ. Τὸ συνθετικὸ του ἔργο περιέχει κλασικὰ ἔργα (ὄργανικά, Φωνή), θεατρικὴ μουσικὴ, διασκευές, ἑναρμονίσεις, ἑνορχηστρώσεις καὶ ἑνοργανώσεις. Ἀρθρογραφεῖ σὲ διάφορα ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ καὶ ἔχει ἐκδώσει τὶς μελέτες *Ἡ κοινωνικὴ καὶ ἱστορικὴ φύση τῆς μουσικῆς συνείδησης* καὶ *Ἡ μουσικὴ στὰ Ἑλευσίνεια Μυστήρια*. Πρόεδρος τῆς Πανελληνίας Ἑνώσεως Διευθυντῶν Χορωδιῶν, Ἀναπληρωτῆς Καθηγητῆς τοῦ Southwest University καὶ University of Texas, καὶ Διευθυντῆς του Δημοτικοῦ Ὡδεῖου Δήμου Δελφῶν καὶ τοῦ Ὡδεῖου Ἴ. Μ. Περιστερίου. Διεθνῆς Πρόεδρος Εἰρήνης, WLFPH, Ἐπίτιμος Διδάκτωρ τῆς Διεθνoῦς Ἀκαδημίας Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων IHRO, Ἐπίτιμος Καθηγητῆς Πανεπιστημίου τῶν Η.Π.Α. καὶ ἀπὸ τὸ 2023 Ἐπίτιμο Μέλος στὴ Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Δ.Σ. γιὰ τὰ ἐπιτεύγματα καὶ τὴ συνεισφορὰ στὴν Παγκόσμια Εἰρήνη καὶ Ἀνθρωπότητα.

Alain Lefèvre. Πιανίστας καὶ συνθέτης. Ἔχει χαρακτηριστεῖ ὡς «ἥρωας» (*Los Angeles Times*) καὶ «πιανίστας ποὺ σπάει τὰ καλούπια» (*International Piano*). Ἔχει ἐμφανιστεῖ σὲ περισσότερες ἀπὸ 40 χώρες σὲ σημαντικοὺς καλλιτεχνικοὺς χώρους (Carnegie Hall, Kennedy Center, Royal Albert Hall, Théâtre des Champs-Élysées, Teatro Colon, Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, Θέατρο Ἡρώδου Ἀττικοῦ κ.ά.). Ἔχει συνεργαστεῖ μὲ διάσημες ὀρχήστρες καὶ μαέστρους (J. Conlon, Ch. Dutoit, Chr. Eschenbach, Long Yu κ.ά.). Ἡ δισκογραφία του καλύπτει ἓνα τεράστιο ρεπερτόριο, ἀπὸ τὸ Κοντσέρτο γιὰ πιάνο τοῦ John Corigliano, τὸ ὁποῖο ἐπαινέθηκε ὡς «ἐκδοσὴ ἀναφορᾶς» (*BBC Music Magazine*), μέχρι τὸ Κοντσέρτο γιὰ πιάνο ἄρ. 4 τοῦ Rachmaninov μὲ τὸν Kent Nagano καὶ τὸ OSM, «μιὰ ἐξαιρετικὴ ἠχογράφηση» (*Gramophone*). Ἀπὸ τὸ 2018 ἠχογραφεῖ ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴ Warner Classics. Τὸ ἔργο τοῦ *My Paris Years* καὶ *Concerto de Québec* μὲ τὴν πιανίστα Hélène Mercier ἔλαβαν τὸ βραβεῖο Trophée Radio Classique (Γαλλία). Ὁ δίσκος *Opus 7* μὲ τὰ τελευταῖα πρωτότυπα ἔργα του κυκλοφόρησε τὸ 2021. Τὸν Μάρτιο τοῦ 2023 κυκλοφόρησε ἓνα ἄλμπουμ ἀφιερωμένο ἐξ ὁλοκλήρου στὸ γαλλικὸ ρεπερτόριο.

Awn Maarouf. Ἑρμηνευτῆς τῆς ὄπερας. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Ἀνώτατο Ἰνστιτούτο Μουσικῆς τῆς Δαμασκοῦ τὸ 2018. Κατὰ τὴν περίοδο τῶν σπουδῶν του, μετεῖχε σὲ ἀρκετὰ μουσικὰ ἐργαστήρια μὲ τὴ Βελγίδα σοπράνο Sumaya Hallaq. Στὴν ὄπερα Ὁ *Ἱμπρεσάριος* τοῦ Μότσαρτ, ποὺ παρουσιάστηκε στὴν Ὅπερα Δαμασκοῦ, ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τῆς Συρίας, ὑπὸ τὴ

διεύθυνση τοῦ μαέστρου Missak Baghboudrian, ἐμφανίστηκε στὸν πρωταγωνιστικὸ ρόλο τοῦ ἱμπρεσάριου. Ἔχει δώσει συναυλίες, ἐρμηνεύοντας ἐπιλεγμένα ἀποσπάσματα ἀπὸ διάφορες ὕπερες. Τὸ 2015 συμμετεῖχε στὸ Φεστιβάλ Κλασικῆς Μουσικῆς στὸ Ἀλγέρι, καθὼς καὶ στὸ Φεστιβάλ τῆς Κωνσταντίνης (Ἀλγερία), στὸ πλαίσιο τῶ ἐκδηλώσεων γιὰ τὴν ἀνακήρυξη τῆς πόλης σὲ πρωτεύουσα τοῦ ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ γιὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Κίνας, ἐκπροσώπησε τὴ Συρία στὸ Φεστιβάλ Ἀσιατικῶν Πολιτισμῶν (Πεκίνο, 2019).

Ἡ Θεολογία εἶναι ἐπιστημονικὸ περιοδικό, ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὴ Θεολογία, ὅπως καὶ τὸ ἐπίσημο Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἐκκλησία, ἴδρυσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος τὸ 1923, σὲ μία ἐξαιρετικὰ δύσκολη περίοδο.

Ὁ πρῶτος διευθυντὴς τῆς Θεολογίας ἦταν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ (1923-1939/1956). Ἡ ἔκδοση τοῦ περιοδικοῦ διεκόπη τὸ 1939 μετὰ ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ ἱδρυτοῦ του, Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου (1938). Ἡ Θεολογία ἐπανεξεδόθη κατὰ τὴ δεύτερη αὐτὴ περίοδο τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1940 καὶ τὴ διεύθυνσή της ἀνέλαβε ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου, μέλη τῆς ὁποίας ἦταν οἱ Καθηγητὲς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, Γεώργιος Σωτηρίου καὶ Παναγιώτης Μπρατσιώτης. Ἡ κήρυξη τοῦ πολέμου καὶ ἡ Κατοχὴ διέκοψαν ἐκ νέου τὴν ἔκδοση τῆς Θεολογίας καὶ μάλιστα ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν. Ἡ Θεολογία ἐπανεκδίδεται καὶ πάλι τὸ 1948, καλύπτοντας μὲ τὸν 10' τόμο τὴν περίοδο 1941-1948. Κατόπιν συνέχισε ἀπόσκοπτα τὴν ἔκδοσή της ὑπὸ τὴν διεύθυνση τετραμελοῦς ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ἐκάστοτε Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς Καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γρηγόριο Παπαμιχαήλ μέχρι τὸν θάνατό του (1956) καὶ κατόπιν τοὺς Παναγιώτη Μπρατσιώτη, Βασίλειο Βέλλα καὶ Ἰωάννη Καρμίρη.

Ἀπὸ τὸ 1968 ὡς τὸ 1982 τὴ διεύθυνση τῆς Θεολογίας ἀνέλαβε ὁ Καθηγητὴς καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Κωνσταντῖνος Μπόνης. Στὴ συνέχεια καὶ μέχρι τὸ τέλος τοῦ 2008 ἀνέλαβε ὁ Καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου.

Ἡ Θεολογία ἐξελίχθηκε ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ ἐγκυρότερα ἐπιστημονικὰ θεολογικὰ περιοδικά. Φιλοξένησε ἄρθρα καὶ μελέτες ὄχι μόνον ἀκαδημαϊκῶν ἀλλὰ καὶ νέων θεολόγων ἢ ἐπιστημόνων συναφῶν κλάδων καὶ ἐπιστημῶν. Ἡ δυνατότητα μάλιστα ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ ἀνὰ τρίμηνο κράτησε ὄχι μόνον ἀμείωτο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀναγνωστῶν του, ἀλλὰ καὶ τὰ δημοσιεύματά του στὴν πρώτη γραμμὴ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπικαιρότητας. Στὴ Θεολογία δημοσιεύονται πρωτότυπες καὶ ἀνέκδοτες ἐπιστημονικὲς πραγματεῖες, ἄρθρα, δοκίμια καὶ βιβλιοκρισίες, ποὺ ἀναφέρονται στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς θεολογικῆς κυρίως ἐπιστήμης. Πέραν τῆς ἐλληνικῆς, δημοσιεύονται ἐπιστημονικὲς πραγματεῖες καὶ στὴν ἀγγλική, γαλλικὴ, γερμανικὴ, ἰταλικὴ ἢ καὶ ἄλλη ξένη γλῶσσα.

Κατὰ τὴν προπολεμικὴ τῆς περίοδο ἡ Θεολογία ἐξέδιδε τέσσερα τεύχη τῶν ἐκατὸ σελίδων τὸ καθένα, ἀνὰ ἔτος. Ἡ δαπάνη ἐκδόσεώς της, ὅπως καὶ τῶν ἄλλων ἐπίσημων περιοδικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καλύπτεται νομοθετικὰ καὶ ὀφείλεται στὴν εἴσπραξη ἐνὸς μικροῦ ποσοστοῦ ἀπὸ τὴ μισθοδοσία τοῦ ἐφημεριακοῦ κλήρου.

Ἡ Θεολογία ὡς ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ ἐκδίδεται μὲ τὴ μέριμνα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνελλιπῶς ἀπὸ τὸ 1923, κλεί-

νοντας έναν αιώνα παρουσίας του στα θεολογικά γράμματα. Αποτελεί ήδη ανεκτίμητη παρακαταθήκη για τη θεολογική έρευνα και τη θεολογική επιστήμη διεθνώς. Οι προκλήσεις των καιρών, αλλά κυρίως οι θεολογικές και ποιμαντικές ανάγκες της εκκλησιαστικής διακονίας οδήγησαν και σε ουσιαστικές αλλά και σε τυποτεχνικές αλλαγές, με σκοπό ο θεολογικός λόγος να εκτείνεται ευρύτερα, προκαλώντας ζυμώσεις και γόνιμη συζήτηση. Η Θεολογία, δίχως να αποβάλλει τον ακαδημαϊκό και επιστημονικό της χαρακτήρα, μπορεί να είναι ένα πιδ δυναμικό, επίκαιρο και διαχρονικό, αισθητικά άρτιο και ενδιαφέρον για περισσότερους αναγνώστες περιοδικό. Τις αλλαγές αυτές αποφάσισε η Διοικούσα Έπιτροπή της Έπικοινωνιακής και Μορφωτικής Ύπηρεσίας της Έκκλησίας της Ελλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.) κατά τη συνεδρίαση της 18ης Δεκεμβρίου 2008, υπό την προεδρία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου Β΄, ύστερα από εισήγηση του τότε Διευθυντή του Κλάδου Έκδόσεων, αρχιμ. κ. Κυρίλλου Μισιακούλη, Αρχιγραμματέως της Ιεράς Συνόδου και του Ειδικού Συμβούλου της Ιεράς Συνόδου κ. Αλεξάνδρου Κατσιάρα.

Μετά από την αποχώρηση το 2008 του αιμνήστου καθηγητού Εύαγγελου Θεοδώρου, Διευθυντής Συντάξεως του περιοδικού ορίσθηκε από την Έπιτροπή Διοικήσεως της Ε.Μ.Υ.Ε.Ε. το 2009 ο Σταύρος Γιαγκάζογλου, ύλοποιώντας τα παραπάνω. Έκτοτε η Θεολογία κυκλοφορεί πλέον, αντί σε δύο, πάλι σε τέσσερα τριμηνιαία τεύχη ανά έτος. Από αυτά, τα δύο είναι ποικίλης θεολογικής ύλης και τα άλλα δύο αναφέρονται σε συγκεκριμένα κάθε φορά θεολογικά αφιερώματα. Έπιπροσθέτως, βάσει της απόφασεως της Ε.Δ. της Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., ή Συντακτική Έπιτροπή του περιοδικού έγινε από τριμελούς έπταμελούς, έχει διετή θητεία και απαρτίζεται κάθε φορά εκ περιτροπής από έναν Μητροπολίτη της Έκκλησίας της Ελλάδος, κάτοχο διδακτορικού τίτλου, και από καθηγητές των Θεολογικών Σχολών Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Το 2015 ολοκληρώθηκε ή ψηφιοποίηση όλων των τευχών της Θεολογίας που εκδόθηκαν από το 1923 έως το 2015. Οι μόνιμες στήλες της Θεολογίας αναδιαμορφώθηκαν ή προσετέθησαν νέες ως εξής: στη στήλη «Ίδιόμελα» ορισμένες ανεξάρτητες θεματικά μελέτες ή δοκίμια· στη στήλη «Θεολογικά Χρονικά» αναφορές σε σημαντικά γεγονότα από τον διορθόδοξο και διαχριστιανικό κόσμο, όπως συνοδικές συνδιασκέψεις, συνέδρια, επίσημοι διαχριστιανικοί διάλογοι κ.ά.· στη στήλη «Περιοδικά Άνάλεκτα» σύντομη επισκόπηση ελληνικών και ξένων θεολογικών περιοδικών· στη στήλη «Βιβλιοστάσιον» βιβλιοκριτικά δοκίμια και παρουσιάσεις θεολογικών μονογραφιών, βιβλίων και λοιπών εκδόσεων· τέλος, στη στήλη «Έπιστημονικόν Άναλόγιον» ενημερωτικό βιβλιογραφικό δελτίο πρόσφατων θεολογικών εκδόσεων.

Από το 2016, που ανέλαβε τη Διεύθυνση Συντάξεως ο Αλέξανδρος Κατσιάρας κατόπιν σχετικής απόφασεως της Έπιτροπής Διοικήσεως της Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., διατηρήθηκε ή μέχρι τότε διάταξη της ύλης του περιοδικού και προσετέθησαν οι εξής αλλαγές, ώστε να ενισχυθεί έτι περαιτέρω ο διεθνής

και επιστημονικός χαρακτήρας της Θεολογίας: α. Έπικαιροποιήθηκε ο Κανονισμός του περιοδικού· β. ἐτέθησαν ὁδηγίες ὑποβολῆς ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν βάσει τῶν διεθνῶν προτύπων καὶ προδιαγραφῶν· γ. ἐφαρμόσθη, σύμφωνα μὲ τὰ διεθνῶς ἰσχύοντα γιὰ τὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ, τὸ σύστημα τῆς ἀνωνύμου κρίσεως (peer review) τῶν ὑποβαλλομένων στὸ περιοδικὸ ἄρθρων μὲ κριτές· δ. τηρεῖται σειρά προτεραιότητος γιὰ τὴ δημοσίευση τῶν ἄρθρων βάσει τῆς ἡμερομηνίας ὑποβολῆς αὐτῶν στὸ περιοδικὸ ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς· ε. ἐτέθη ὡς ἐλάχιστη προϋπόθεση γιὰ δημοσίευση ἄρθρου ἢ κατοχὴ ἀπὸ κάθε συγγραφέα διδακτορικοῦ τίτλου σπουδῶν (ἐκτὸς εἰδικῶν ἐξαιρέσεων)· στ. χρῆση ἰδίου χρώματος ἐξωφύλλου γιὰ ὅλα τὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ· ζ. ἐφαρμογὴ ἐνιαίας τυπολογίας σὲ ὅλα τὰ ἄρθρα βιβλιογραφικῶν ἀναφορῶν καὶ βιβλιογραφίας γιὰ λόγους ὁμοιομορφίας καὶ συνεκτικῆς ἐπιμέλειας· η. σὲ κάθε ἐλληνόγλωσσο ἄρθρο προσετέθη εὐσύνοπτη ξενόγλωσση περίληψη (στὰ ἀγγλικά ἢ σὲ ἄλλη ξένη γλῶσσα) πρὸς χρῆση καὶ ἀρωγὴ τῶν μελετητῶν, ἐρευνητῶν, ἐπιστημόνων καὶ ἀναγνωστῶν τῆς διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς κοινότητος. Ἀντιστοίχως σὲ κάθε ξενόγλωσσο ἄρθρο προσετέθη ἐλληνόγλωσση περίληψη· θ. στὴν ἰστοσελίδα τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία τὸ 2019 δημιουργήθηκε καὶ προστέθηκε μηχανὴ ἀναζήτησης.

Τὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ Θεολογία παρέχει ἐλεύθερη πρόσβαση στὸ σύνολο τῶν ἐκδεδομένων τευχῶν του ἀπὸ τὴν ἴδρυσή του (1923) ὡς σήμερα καὶ ἤδη ἀπὸ τὸ 2019 προσφέρει δυνατότητα γενικῆς ἀναζήτησης. Ὁλόκληρο τὸ *corpus* τῆς Θεολογίας βρίσκεται στὴ διάθεση τῶν ἐνδιαφερομένων ἀναγνωστῶν, μελετητῶν καὶ καθηγητῶν, ὥστε ἕκαστος ἐνδιαφερόμενος νὰ δύναται νὰ ἐντοπίζει ὅτιδήποτε ἔχει δημοσιευθεῖ στὸ περιοδικό (ἐπιστημονικὰ ἄρθρα, μελέτες, κριτικὲς ἐκδόσεις κειμένων, θεολογικὰ χρονικά, βιβλιογραφικὰ δελτία, βιβλιοκρίσεις κ.ἄ.) καὶ νὰ τὸ χρησιμοποιεῖ στὴν ἔρευνά του.

Μὲ στόχο τὴν παρουσία τοῦ περιοδικοῦ στὸν ἀγγλόφωνο χῶρο, ξεκίνησε (μὲ ἀπόφαση τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.) ἡ μετάφραση τῆς Θεολογίας στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸ τεύχος 92, 3 (2021), τὸ ὁποῖο ἔχει ἤδη ἀναρτηθεῖ στὴν ἰστοσελίδα τοῦ περιοδικοῦ σὲ ἠλεκτρονικὴ μορφή. Παράλληλα, μεταφράζονται στὴν ἀγγλικὴ τὰ τρία ἐπόμενα τεύχη, τὰ ὁποῖα θὰ ἀναρτηθοῦν ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου 2023, καὶ προγραμματίζεται ἐφ' ἐξῆς νὰ ἀναρτᾶται μεταφρασμένο ἕκαστο τεύχος μετὰ τὴν παρέλευση τριμήνου ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ ἔκδοση. Ἐπιπλέον, μὲ ἀπόφαση τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., διερευνᾶται ἡ δυνατότητα μεταφράσεως στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα ὅλων τῶν τευχῶν τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ τὸ 1923.

Υλοποίηση Συνεδρίου

Ἡ ὅλη ὑλοποίηση τοῦ Συνεδρίου ἀνατέθηκε στὸν Κλάδο Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.).

Γραμματειακή ὑποστήριξη:	Δρ Ἐμμανουὴλ Πλοῦσος Νικολέττα Μιχαλακάκου Παναγιώτης Γλιάτας
Σχεδιασμός καὶ σελιδοποίηση προ- γράμματος καὶ συνοδευτικοῦ ὕλικου: Μετάφραση στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα:	Δρ Ζαμπία Ἀγριμάκη Δρ Νικόλαος Κουρεμένος Δρ Ζαμπία Ἀγριμάκη
Ἐπιμέλεια καὶ διόρθωση κειμένων:	Δρ Ἐμμανουὴλ Πλοῦσος Δρ Ζαμπία Ἀγριμάκη
Λογιστικὴ Ὑποστήριξη:	Κωνσταντῖνος Μιχαηλίδης

Στὴν ὑλοποίηση τοῦ Συνεδρίου συνέβαλε ἡ ἄριστη συνεργασία τοῦ Κλά-
δου Ἐκδόσεων τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε. μέ:

- τὴν Ἀρχιγραμματεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὶς ἐμπλεκόμενες Συνοδικές Ἐπιτροπές, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Κεντρικὴν Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.), τὴν Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωση (Βρυξέλλες)
- τὴν Ἀποστολικὴν Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
- τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
- τὸν Κλάδο Διαδικτύου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
- τὸν Προϊστάμενο καὶ τοὺς Ἱερεῖς τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἀθηνῶν

Ὑποστηρικτικὴ ομάδα:

Ἀντώνης Γιαννακόπουλος, Αἰκατερίνη Γκουλῆ, Νικόλαος Δρατσέλλας, Σμα-
ραγδῆ Καραγιωργα, Στέφανος Καραχάλιος, Ἀντώνης Μακατούνης, Λάζαρος
Μεγαλογένης, Πολυχρόνης Μούτσης, Ἀδαμαντία Μπούρτζινου, Εὐαγγελία
Μπρουζιώτη, Γεώργιος Μυλωνᾶς, Δρ Γιασμίνα Μωυσείδου, Ἀθανάσιος Παντε-
λιός, Κωνσταντῖνος Παππᾶς, Βασίλειος Σπυρόπουλος, Πόπη Σπυροπούλου,
Βαγγέλης Τζαναβάρης, Νικόλαος Τόλιας, Βασιλικὴ Τριβυζᾶ, Αἰκατερίνη Χου-
ζούρη καὶ οἱ ομάδες ἐθελοντῶν.

Ἐπεύθυνος Τύπου: Μάκης Ἀδαμόπουλος

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν πρόθυμη συνεργασία τους:

- Τὸν Δῆμο Ἀθηναίων καὶ ἰδιαίτερα τὸν Δήμαρχο κ. Κώστα Μπακογιάννη καὶ τὸν Ἀντιδήμαρχο Καθαριότητας καὶ Ἀνακύκλωσης κ. Νικόλαο Ἀβραμίδη
- Τὴν Ὁμοσπονδία Συλλόγων Ἱεροφαιτῶν Ἑλλάδος
- Τὸ Λύκειο Ἑλληνίδων

ΧΟΡΗΓΟΙ

Για την εύγενική τους χορηγία εύχαριστούμε θερμῶς:

τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ

τὴν Περιφέρεια Ἀττικῆς

τὸ Ξενοδοχεῖο Grande Bretagne

HOTEL
GRANDE BRETAGNE
ATHENS

τὴν Aegean Airlines

τὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

island

ATHENS RIVIERA

DIONYSOS
ZONARS